ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 54 (10.303).
1992 йил
17 март
сешанба

Баҳоси 1 сўм.

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

ХИТОЙГА ТАШРИФ ЯКУНЛАРИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ХХРга ташрифи якунлари юзасидан Пекинда Ўзбекистон—Хитой қўшма ахбороти имзоланди. Ҳужжатда, жумладан, бундай дейилади: Хитой Халқ Республикасининг раиси Ян Шанкуннинг таклифига биноан Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов бошчилигидаги делегация 1992 йилнинг 12 мартидан 14 мартигача давлат ташрифи билан Хитой Халқ Республикасида бўлди.

Президент Каримов билан раис Ян Шанкун ўртасида муҳим, сермазмун суҳбат бўлиб ўтди. Президент И. А. Каримов билан Хитой Халқ Республикаси давлат кенгашининг бош вазири Ли Пэн ўртасида музокаралар бўлди. Иккала давлат раҳбарлари дўстона, самимий ва ишчанлик вазиятида Ўзбекистон—Хитой муносабатларига доир масалалар, шунингдек ўзаро манфаатларни ифодаловчи масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар.

Икки томонлама музокараларнинг якунларига кўра томонлар: Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлиги ва Хитой Халқ Республикаси ташқи ишлар вазирлиги ўртасида консультациялар тўғрисида протокол иккала мамлакат ҳукуматлари ўртасида маданият, таълим, соғлиқни сақлаш, сайёҳлик ва спорт соҳаларида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида битим; илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисида; темирйўл транспорти, автомобиль ва денгиз транспорти соҳаларида ҳамкорлик ҳақидаги ҳукуматлараро протоколларни имзоладилар. Шунингдек, иккала мамлакат қишлоқ хўжалик вазирликлари ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим, банклараро битим ва бошқа ҳужжатлар ҳам имзоланди.

Томонлар якдиллик билан шундай фикрга келдиларки, олий даражадаги биринчи Ўзбекистон—Хитой учрашуви муҳим аҳамиятга эга бўлиб, Ўзбекистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асосларини белгилаб берди ва иккала мамлакат ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантиришга кўмаклашади. Бу эса икки мамлакат халқларининг манфаатлари ва орзу-умидларига мос келади. Осиёда ва бутун дунёда тинчлик ҳамда барқарорликни сақлашга хизмат қилади. Томонларнинг якдил фикрича, иккала мамлакат раҳбарлари ўртасидаги сиёсий алоқалар ҳамда мулоқот муҳим ва фойдали бўлиб, булар бундан буён ҳам давом эттириладди.

Томонлар, Ўзбекистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси ўз халқлари ўртасидаги дўстлик муносабатларини, иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорликни суверенитет ва ҳудудий яхлитликни ўзаро ҳурмат қилиш, ўзаро ҳужум қилмаслик, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик, тинч-тотув яшаш қоидалари асосида ривожлантиришларини билдирадилар.

Томонлар сиёсат ва иқтисод, фан ва техника, қишлоқ хўжалиги, савдо, транспорт, алоқа, маданият, таълим, соғлиқни сақлаш, ахборот, сайёҳлик, физкультура ва спорт соҳаларида, шунингдек бошқа соҳаларда иккала мамлакат ўртасидаги тенг ҳуқуқли ўзаро манфаатли ҳамкорликни бутун чоралар билан ривожлантирадилар, ҳамжиҳатлиликни чуқурлаштиришга ва алоқаларни ривожлантиришга кўмаклашадилар.

Томонлар иқтисодий ҳамкорлик ва савдо-сотиқ иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг муҳим таркибий қисмидир, деган якдил фикрдадирлар. Томонлар иқтисодиёт, савдо йўли билан айирбошлаш ва бошқа соҳалардаги ўзаро манфаатли алоқаларнинг ривожлантирилишини таъминлаш чораларини кўрадилар.

Томонларнинг ҳар бири ўз миллий қонунлари доирасида ўз ҳудудида бошқа томоннинг инвестицияларини рағбатлантириш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтирадилар, биргаликдаги самарали тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш мақсадида уларнинг ҳимоя қилинишини таъминлайдилар.

Томонлар Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги ҳар жиҳатдан алоқаларни ривожлантиришга ёрдам берадиган томонларнинг давлат ташкилотлари, корхоналари, муассасалари ҳамда жамоат ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорликни рағбатлантирадилар.

Томонлар атроф муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида, экология муаммоларини ҳал этишда икки томонлама ҳамкорликни ривожлантирадилар, шунингдек ўзаро ишонч, тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик асосида ҳамкорликнинг янги соҳаларини ривожлантиришга интиладилар.

Ўзбекистон ХХР ҳукумати билан расмий муносабатлар ўрнатди ва Хитойнинг бирдан-бир қонуний ҳукумати бўлмиш фақат Хитой Халқ Республикасининг ҳукумати билан муносабатларни сақлаб туради.

Хитой Халқ Республикаси ҳукумати Ўзбекистон Республикасининг миллий ҳамда иқтисодий мустақиллигини таъминлаш ва ҳимоя қилиш учун курашаётган Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг позициясини, Ўзбекистон Республикасининг халқаро ташкилотларга аъзо бўлиш муддаосини қўллаб-қувватлайди.

Хитой Халқ Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ушбу ҳужжатда баён этилган тинч-тотув яшашнинг бешта қоидаси асосида адолатли янги халқаро сиёсий ва иқтисодий тартиб ўрнатилишини ёқлаб фикр билдирадилар. Бундай тартиб инсониятни тараққий эттириш, бутун дунёда тинчликни таъминлаш манфаатларига мос келади, шунингдек барча мамлакатлар халқларининг муштарак орзу-умидларини ифода этади.

Томонлар бирлашган миллатлар ташкилоти низомининг мақсад ва қоидаларига содиқ эканликларини тасдиқлайдилар, бирлашган миллатлар ташкилоти обрў-эътиборининг оширилиши, халқаро ишларда, жаҳоншумул аҳамиятдаги масалаларни ҳал қилишда ва минтақалардаги можароларни бартараф этишда бирлашган миллатлар ташкилоти яна ҳам каттароқ роль ўйнаши тарафдоридирлар. Хоҳ катта, хоҳ кичик, кучли ёки заиф, бой ёки камбағал бўлмасин, барча давлатлар халқаро ҳамжамиятнинг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлиш ва тенг асосларда халқаро ҳаётда иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар.

(ЎзА).

Этди пора бағрини куртак кўриб дилбар юзин,
Ҳам очиб гул рашк ўтидин — гуллар аро излар юзин.
Билмадим ё қасд айлабон ул ҳам тутибди даста гул,
Қизлар гулига маҳлиё, аҳли ошиқ кўзлар юзин.
Сўрмангиз бу шиквамў ё нозми деб ноз аҳлидин,
Бори баҳорий кайфият чун табиат безар юзин.
Ошиқо, сен дилбар дея айтдинг хато, таъриф будур:
«Наврўз кезар ўлкам аро борлиқ анга мензар юзин!»

Р. АЛЬБЕКОВ сурат этюди.

* *

ҲАШАР ДАВОМ ЭТАДИ

ҚОРАСУВ. «Бўзсув» жамоа хўжалигида умумхалқ хайрия ҳашарини уюшқоқлик билан ташкил қилиш учун олдиндан бир қанча тадбирлар ишлаб чиқилган эди. 14 март куни эрта тонгдан белгиланган тартиб асосида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари қизғин тус олди. Жумладан, 500 киши далада помидор, карам ва бошқа эртаги сабзавот экинларини экиш билан машғул бўлдилар. Шунингдек, барча қўрғон, қишлоқ ва маҳаллаларда кўчаларни, суғориш тармоқларини тозалаш ишлари олиб борилди. Хўжалик бўйича шу куни 2 минг тупдан зиёд мевали дарахт кўчатлари ўтказилди. Бундан ташқари 40 гектарга боғ барпо қилишга ҳам киришилди.

— Наврўзолди ҳашарига катта тайёргарлик кўрган эдик. — дейди хўжалик раиси Алишер Ғаффоров. — Шу куни қарийб мингдан ошиқ деҳқон, ишчи ва хизматчилар ҳашарда иштирок этдилар. Дастлабки ҳисоб-китобларимизга қараганда 10 минг сўмлик иш бажарилди. Бундан 5 минг сўмини Наврўз хайрия жамғармасига ўтказишни режалаштиргамиз. Қолган 5 минг сўми эса хўжалик ҳудудида истиқомат қиладиган кам таъминланган оилалар, бевабечоралар, ногиронлар, уруш ва меҳнат фахрийларига моддий ёрдам тариқасида сарфланади. Умумхалқ ҳашарида Гулхўжа Назирхўжаев, Абдуқодир Ўтабоев бошлиқ бўлимлар деҳқонлари, Муҳаммаджон Ортиқов етакчилигидаги механик-ҳайдовчилар, айниқса, шижоат кўрсатиб меҳнат қилдилар. Ҳашар шу билан якунлангани йўқ. 18 март куни хўжалигимизда Наврўз байрами катта тантаналар билан нишонланади. Шунинг учун ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари давом этмоқда.

ҚОЗОҚ МАДАНИЙ МАРКАЗИ ҚУРУЛТОЙИ

Тошкентда Қозоқ маданий маркази қурултойи бўлиб ўтди. Маълумки, Ўзбекистонда бир миллионга яқин қозоқ миллатига мансуб аҳоли истиқомат қилади.

Қурултой қатнашчиларига Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг қутлови ўқиб эшиттирилди.

Анжуманда сўзга чиққанлар асосий диққат-эътиборни азалдан бир-бирига қўшни ва оға-ини ўзбек ҳамда қозоқ халқлари дўстлигини янада мустаҳкамлашга қаратдилар. Айни вақтда улар Ўзбекистонда қозоқ миллий мактабларини кўпайтириш, миллий театр ҳамда нашриётлар очиш муаммоларига тўхталдилар.

Қурултой ишида бир гуруҳ қозоғистонлик меҳмонлар ҳам иштирок этишди.

(ЎзА).

ҲАМКОРЛИККА, ЁРДАМГА ЧАҚИРАМИЗ

ДАВЛАТ, ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ, ҚЎШМА КОРХОНАЛАР, БИРЖАЛАР, САВДО-ТИЖОРАТ МУАССАСАЛАРИ, ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ, ИЖАРАЧИЛАР, КОЛХОЗ СОВХОЗЛАРНИНГ, ДЕҲҚОНЧИЛИК БАРЧА ТАРМОҚЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ, УРУШ ВА МЕҲНАТ ФАХРИЙЛАРИ, МАҲАЛЛА ҚЎМИТАЛАРИНИНГ ФАОЛЛАРИ, ТАЛАБАЛАР, ВИЛОЯТИМИЗНИНГ БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРИГА

МУРОЖААТ

Азиз биродарлар!

«Тошкент ҳақиқати»нинг қадрли мухлислари!

Юртимиз мустақиллигининг шукуҳли биринчи баҳорига қадам қўйдик. Кутлуғ Наврўз айёми арафасида ҳаммамиз эртанги кунга катта умид, яхши орзулар билан боқмоқдамиз. Лекин бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги шароитда ҳамма қатори бизнинг ижодий жамоамиз — Сиз астойдил кўнгил қўйиб обуна бўлган, дўконлардан сотиб олаётган «Тошкент ҳақиқати» ҳам оғир иқтисодий қийинчиликни бошидан кечирмоқда. Бунинг асосий сабаби ҳозирча ўзимизда ишлаб чиқарилмайдиган қоғоз, бўёқ, босмахона ашёлари нархини собиқ «шерик»ларимиз кескин ошириб юборганлигидадир. Масалан, Россияга ҳар тонна қоғоз учун ўтган йил 250—270 сўм тўланган бўлса, ҳозир унинг бир тоннаси бизга 20—30 минг сўмгача тушмоқда. Босмахонанинг бошқа харажатлари ҳам 40—50 баравар кўтарилиб кетди. Алоқа хизмати ҳамда почта ҳақи ҳам 4—7 марта ортди. Булар оқибатида рўзнома ҳар бир нусхасининг таннархи тўрт-беш баравар қимматга тушмоқда. Шунинг учун ҳам биз рўзноманинг савдодаги нархини кўтаришга мажбур бўлиб, 1 сўм қилиб белгиладик. (Лекин «Тошкент ҳақиқати» обуначиларга ҳозирча аввалги баҳода етказиб берилмоқда). Рўзноманинг сотувдаги нархи қимматлашгани билан у харажатларимизни қоплай олмайди. Чунки «Тошкент ҳақиқати» савдога жуда оз миқдорда — умумий тиражининг атиги 5 фоизигина чиқарилмоқда. Ўқувчилар талабини ҳисобга олиб уни дўконларда кўпроқ сотишнинг эса иложи йўқ: қоғоз қаҳатчилиги сезилиб турипти.

Ҳозир 1992 йил обунаси учун тўпланган маблағ сарф қилиб бўлинди. Рўзномамиз таъсисчиси — халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши бизга амалий ёрдам беряпти. Энг қийин дамларда қўллаб-қувватлаётгани учун рўзнома жамоаси Тошкент вилояти ҳокимлигидан миннатдор. Биз оғир муаммоларимизни ҳал этишда «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг кўмагини ҳам сезиб турибмиз. У бизга иқтисодий жиҳатдан қулай ва мақбул бўлган йўлларини тавсия этяпти. Ҳар қандай шароитда ҳам қоғоз ва бошқа босмахона ашёларини етказиб бериб, рўзномани ҳар куни ўз вақти-соатида босилиб, нашр қилинишини таъминламоқда.

Вилоятимиздаги бир қатор қўшма корхона, бирлашма ва заводлар, деҳқончилик тармоқлари, биржалар, шунингдек, Халқ демократик партиясининг вилоят Кенгаши, табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси, алоҳида газетхонлар олтмиш тўрт йилдан буён чиқиб келаётган қадрдон рўзномани сақлаб қолиш учун бор имкониятларни ишга солиб, кўмак беришга тайёр эканликларини изҳор қилмоқдалар. Агар республика ва вилоят раҳбарлари эътиборсизлик қилиб, рўзномалар тақдирига бефарқ қараганларида, муассислар ва муштарийларимизнинг моддий ва маънавий ёрдами бўлмаганда «Тошкент ҳақиқати»нинг чиқиши ҳозироқ тўхтаб қолган бўларди.

Қоғоз ва бошқа ашёларнинг ниҳоятда танқис бўлиб турганлиги туфайли барибир айрим чеклашлар қилишга мажбурмиз. Бундан буён — бугундан эътиборан «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ҲАФТАСИГА УЧ МАРТА — СЕШАНБА, ПАЙШАНБА, ШАНБА кунлари чиқа бошлайди.

Рўзнома бундан буён яшаб қолиши, ўқувчиларга вақтида етказилиши учун ҳозир уни нашр этишдан кўрилаётган катта зарарни қоплаш зарур бўлиб турипти. Бунинг чорасини қилиш учун муассис — халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши катта молиявий ёрдам қиляпти. Лекин бу ёрдамнинг ўзи бутун зарарни қоплашга кифоя қилмайди. Шу сабабли биз меҳнат жамоалари, турли ташкилотлар, хўжалик ва корхоналарнинг раҳбарлари, фуқароларга мурожаат этиб, биз билан ҳамкорлик қилиб, рўзномага яқиндан ёрдам кўрсатишга чақирамиз. Зотан рўзнома — халқники, у вилоятнинг кўзгуси, шаҳар ва районларимизда яшовчи барча миллат вакилларининг, турли касб ва соҳа кишиларининг минбаридир. Журналистларимиз пойтахт вилояти иқтисодий қийинчиликлардан чиқиб олишида, ундаги жамики янги ва илғор нарсаларни тарғиб этишда, бозор муносабатларига ўтилаётган пайтдаги камчиликларга қарши курашда ўз хизматини аямайдилар.

Биз азиз муштарийларимизга «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига ёрдам жамғармаси очилганлигини маълум қиламиз. Рўзномага ёрдам учун ўтказиладиган пулларни қуйидаги манзилга юбориш мумкин:

«ШАРҚ» НАШРИЕТ-МАТБААЧИЛИК КОНЦЕРНИ, ҲИСОБ РАҚАМИ: 000700439, ТОШКЕНТ ШАҲРИ САНОАТ-ҚУРИЛИШ БАНКИНИНГ МЕҲНАТ БЎЛИМИ, МФО 172682315. ЖЎНАТИЛАЕТГАН ПУЛ ҚОҒОЗИДА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЁРДАМ» деб ёзиб қўйишни унутмаслик керак.

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР, ҚАДРЛИ МАЪНАВИЯТ, ЗИЁ ШИНАВАНДАЛАРИ! Сиз ўз севимли рўзномангизни қўллаб-қувватлаб, ҳимматингизни аямай, баҳоли қудрат ёрдам кўрсатасиз, деган умиддамиз. «Тошкент ҳақиқати»нинг таҳрир ҳайъати қийин пайтда ҳомийлик қилиб, моддий ёрдам кўрсатган жамоалар, муштарийларга чуқур миннатдорчилик билдириш билан бирга, уларнинг саховати, олий ҳимматидан ўқувчиларни мунтазам хабардор қилиб боради. Шу билан бир вақтда рўзнома жамоаси сизларнинг меҳнат ва турмушдаги муаммоларингизни ҳал қилишда тағин ҳам фаолроқ иштирок этаверади. Вилоятимиз кўп қиррали ҳаётида юз бераётган янгиликлар билан таништириб бориш, ижтимоий адолат учун кураш, аҳолининг кам таъминлаган қатламларини ҳимоялаш, халқимизнинг азалий қадриятларини тиклаш, дўстлик ва биродарликка, жамиятнинг барқарорлигига эришиш билан боғлиқ ва бошқа масалалар рўзнома саҳифаларида ҳамиша ёритиб борилади.

Азиз дўстлар! Сизлар кўрсатадиган олий ҳимматингиз ва беминнат ёрдамингиз умумий ишимизнинг муваффақияти учун хизмат қилади, деб ишонамиз.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

ҲИММАТИНГИЗГА БАЛЛИ, ҲАШАРЧИЛАР

ВИЛОЯТИМИЗ ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАРИДА «НАВРЎЗ» АЙЁМИГА БАҒИШЛАНГАН УМУМХАЛҚ ҲАШАРИ ЗЎР УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТДИ

ЎТГАН ШАНБА куни вилоятимиздаги барча шаҳарлар, қишлоқлар эрта тонгдан гавжумлашиб кетди. Карнай-сурнайлар, ноғорачилдирмалар овози баралла янграб, меҳнаткашларни умумхалқ ҳашарига чорлади. Бу шанбаликнинг олдингиларидан фарқи бор эди. Унда ишлаб топилган маблағ асосан меҳнат жамоаларининг ижтимоий муҳофаза қилиш, шунингдек, халқимизнинг ажойиб қадимий айёми Наврўз жамғармасига бериларди. Шунинг ўзи умумхалқ ҳашари иштирокчиларига алоҳида куч-ғайрат, завқ-шавқ бағишлади.

Саноат корхоналари-ю қурилиш ташкилотлари, муассасалару жамоа ва давлат хўжаликларида оддий иш кунларидагидек меҳнат жараёни давом этди. Ишчилар завод ва фабрикаларда ўз меҳнат ўринларини эгаллаб, дастгоҳларни бошқардилар, металл эритишни, кўмир қазиб чиқаришни, турли-туман саноат маҳсулотлари тайёрлашни давом эттирдилар. Деҳқонлар, боғбонлар, соҳибкорлар ва чорвадорлар ҳам далалару боғларда, фермалару иссиқхоналарда меҳнат қилдилар.

Бундан ташқари, яна бир хайрли ишни олиб боришди. Шаҳарлар ва қишлоқлар, корхоналар ва ташкилотлар ҳудудларини ободонлаштириш ҳамда кўкаламзорлаштириш бўйича ишлар эрталабдан то кечгача давом этди. Улар тартибга келтирилди, юз минглаб туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Янги-янги боғлар, гулзорлар, хиёбонлар, ихотазорлар барпо этилди.

Умумхалқ ҳашари самарали ва завқли ўтаётганлигидан, унинг иштирокчилари оддий иш кунларидагига қараганда анча юқори унум билан фидокорона ишлаётганлигидан, умумхалқ ҳашари ҳақиқатан ҳам катта меҳнат байрамидек нишонланаётганлигидан далолат берувчи хат-хабарлар таҳририятимизга узлуксиз келиб турди. Уларда Тошкент машинасозлиги, Чирчиқ кимёгарлари, Ангрен кўмирчилари, Олмалиқ кончилари, Бекобод металлурглари, Янгийўл, Оҳангарон корхоналари ишчи-хизматчилари, барча районлар деҳқонларию чорвадорларининг шу кунги ажойиб яратувчилик, хайрли ишлари тараннум этиларди.

Олмалиқ кимё заводи ишчи-хизматчилари ҳар йилгидек бу галги ҳашарда ҳам фаол қатнашдилар. Минглаб ишчилар мураккаб агрегатларни бошқаришди, корхона ҳудудини тартибга келтириш билан шуғулландилар. Бир кунда минг тонна атрофида минерал ўғит ишлаб чиқарилди ва уни шу кунларда орзиқиб кутаётган республикамиз вилоятлари пахтакорларига юборилди. Бекобод металлурглари ишлаб чиқарган арматуралар ва тунукалар вагонлар-автомашиналарга ортилиб, ўнлаб қурилишлар томон йўл олди. Ангрен шахтёрлари фидокорона меҳнат қилдилар. Улар қазиб чиқарган ёқилғи миқдори 5 минг тонна атрофида бўлди.

Тошкент вилоят юк ташиш автомобиль концернининг байналмилал жамоасининг ҳашар кунидаги меҳнати мақтовга сазовордир. Шу куни автомобилчилардан 4680 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қўйнида бўлди. Улар ишлаб топилган маблағнинг 20 минг сўмини Наврўз жамғармаси ҳисобига ўтказдилар. Янгийўлдаги ёғ-мой комбинати жамоаси эса ойлик иш ҳақининг беш фоизини шу жамғармага бердилар. Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи жамоаси умумхалқ ҳашари куни ишлаб топилган маблағнинг анчагина қисмини шу хайрия жамғармасига бердилар.

Вилоятимиздаги меҳнат жамоаларининг бундай олийҳимматликларини кўрсатувчи рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Энг муҳими бунда эмас. Умумхалқ ҳашари вилоятимиз барча меҳнаткашларининг қадимий ажойиб анъанамизга содиқ эканликларини, уни давом эттирибгина қолмай, янги мазмун, янги маъно билан бойитишга азму қарор қилганликларини тўла намойиш этганлиги билан таҳсинга сазовордир. Бунинг учун уларга ҳар қанча миннатдорчилик ҳис-туйғуларини изҳор этсак арзийди.

Ҳимматингизга балли, ҳашарчилар!

М. ҲАМИДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМПИАДА ОИЛАСИДА

Ўзбекистон олимпиада қатнашчилари оиласига кирди. МДҲга аъзо бўлган ўн иккита давлат ҳам шу қарорга келди.

Халқаро олимпиада комитетининг Лозаннадаги қароргоҳида бўлиб ўтган учрашувда бу давлатлар Барселонадаги ёзги Олимпиада ўйинларида ягона команда бўлиб қатнашишларини эътиборга олиб, уларга дастлабки пайтларда вақтинчалик аъзо мақомини беришга қарор қилинди. 1993 йил 1 январдан бошлаб МДҲга аъзо бўлган мамлакатларнинг миллий олимпиада комитетлари олимпия ўйинларида доимий қатнашадиган бўладилар. Ўзбекистон Республикаси миллий олимпиада комитетининг президенти Обид Назиров журналистлар билан суҳбатда шуни маълум қилди.

О. Назиров бошчилигидаги делегация 2000 йилги олимпиада ўйинларини Тошкентда ўтказиш ҳақидаги талабномани халқаро олимпиада комитетининг президенти Хуан Антонио Самаранчга топширди. Берлин, Пекин, Истанбул, Манчестер ҳам шу фахрий ҳуқуққа даъвогардирлар.

Олимпиада — 2000 пойтахти ҳақидаги қарор 1993 йил апрелида Халқаро олимпиада комитетининг ассамблеясида қабул қилинади.

(ЎзА).

Наврўз

ХАЙРИЯ ҲАШАРИ

ОҚСОҚОЛЛАР БОШ

БЕКОБОД. «Авангард» давлат хўжалиги меҳнаткашлари умумхалқ ҳашарини уюшқоқлик билан ўтказиш учун олдиндан бир қанча тадбирлар ишлаб чиққан эди. Шанба куни хўжаликнинг ҳар бир қишлоқ, қўрғон ва маҳаллаларида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилди. Жумладан, хўжаликда 3,5 минг туп мевали дарахт ва терак кўчатлари ўтқазилди. Шунингдек, аҳоли истиқомат қиладиган жойлар, кўчалар, қабристон ва зиёратгоҳлар яна бир бор тартибга келтирилди.

Умумхалқ ҳашаридан тушган маблағ ногиронларга, кам даромадли хонадонларга, уруш ва меҳнат фахрийларига моддий ёрдам тариқасида сарфланади. Хўжаликдаги умумхалқ ҳашари Наврўз тантаналари билан уланиб кетади.

* * *

ЛЕНИН номли жамоа хўжалиги меҳнаткашлари ҳам ҳашарни уюшқоқлик билан ўтказдилар. Улар март ойининг бошидан ишга киришган эдилар. Хўжаликда ободонлаштириш, жойларни тартибга келтириш ишларига меҳнат ва уруш фахрийлари бош-қош бўлдилар. Улар кўпчиликка ўрнак бўлиб кўчалардаги дарахтларни оқлаш, ариқ-зовурларни тартибга солиш, мевали кўчатлар ўтқазишга астойдил киришдилар.

А. ҚОДИРОВ.

БАЙРАМ БОШЛАНИБ КЕТДИ

МАНА, юртимизга яна баҳор келди. Ердан ҳам ҳовур кўтарилиб қолди. Бободеҳқон қўлига кетмонини олиб далага йўл олмоқда. Биз учун бу йилги баҳорнинг таровати, айниқса, ўзгача. Чунки бу Ўзбекистонимиз мустақилликка эришган, уни олам тан олган илк баҳордир. Шунинг учун бўлса керак унга ҳаммамиз умид кўзи билан қарамоқдамиз, элимизга қут-барака, тинчлик, ҳамжиҳатлик олиб келишига ишонамиз.

Қорасув райони меҳнаткашлари учун аслида баҳорнинг бошланганига анча бўлди. Улар экин-тикинни барвақт бошладилар. Бугун деҳқон даласидаги редиска ва кўкатлар элнинг дастурхонини безай бошлади. Карам чопиқдан, сабзи-пиёз ўтоқдан чиқди. Айни кунларда район аҳли яна бир катта байрам — Наврўзи айёмга пухта тайёргарлик кўрмоқда. Куни кеча ана шу районда бўлиб, Наврўзга тайёргарликнинг бориши билан танишдим. Наврўз байрамини ўтказиш ташкилий қўмитаси раисининг ўринбосари Облоқул Жўраев билан суҳбатлашдим.

— Бу йил баҳор айёмини ҳар қачонгидан ҳам уюшқоқлик билан намунали қилиб ўтказмоқчимиз,— дейди Облоқул ака.— Районда бу иш билан 33 кишилик махсус қўмита шуғулланмоқда. Белгиланган тадбирлар кўлами ниҳоятда кенг. Шу йилнинг 1 мартидан бошлаб ўтказилиши режалаштирилган барча ишлар юзасидан тегишли тайёргарлик кўрилди. Энг муҳими бундан районимиздаги биронта ҳам ташкилот, муассаса, хўжаликлар, қишлоқ ва қўрғон шўролари четда қолмайди. Ўз ўрнида ҳудудимиздаги 9 та қишлоқ, 2 та қўрғон Кенгаши ва йирик ташкилотларда ҳам байрамни ўтказиш юзасидан тадбирлар белгиланди. Ана шулар асосида маҳаллаларда, кўчаларда, жамоаларда халқ сайиллари сумалак, халим сингари таомлар пиширишга бағишланган йиғинлар ўтказилади.

Дарвоқе, районда Наврўз байрамининг бошланиб кетганига икки ҳафтадан ошди. Бу тадбирни биринчилардан бўлиб «Хасково» давлат хўжалиги жамоаси бошлаб берди. «Бир пиёла чой устида» деб номланган давра суҳбатига шу ҳудуддаги 6 та ўрта мактабнинг юқори синф ўқувчилари, олий ва ўрта махсус билим юртларининг талабалари, фахрийлар, мўътабар онахонлар ва умуман қишлоқнинг ҳурмат қозонган кишилари таклиф этилдилар. Йиғилишда фахрийларга совға-салом улашилди. 60 та талабага 100 сўмдан моддий ёрдам пули берилди. Кўрсатилган эътибор учун фахрийлар, ўқувчи ва талабалар миннатдорчилик билдиришди.

Ташкилий қўмитанинг тадбирлари билан танишар эканман, бир масала алоҳида диққатимни тортди. Маълумки, Наврўз қадимдан яхшилик, меҳр-оқибат, мурувват кўрсатиш байрамидир. Ана шунинг учун ҳам белгиланган тадбирларда депутатлар, маҳалла фаоллари, ёшлар район ҳудудидаги ногиронлар, боқувчисиз ёлғизлар, кам таъминланган оилалар ва фахрийларнинг ҳузурига борадилар. Улардан ҳол-аҳвол сўраб, моддий ва маънавий мадад берадилар. Ногиронларга тарқатиш учун махсус совға-саломлар ажратилди. Иқтисодий жиҳатдан қийналган 15 оилага биттадан соғин сигир берилди. Фақат бугина эмас. Байрам арафасида Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийлари билан учрашувлар ташкил этилади. Бадиий ҳаваскорлик дасталари, ёзувчи ва шоирлар билан учрашувлар ташкил этилади.

14 март куни районда катта ҳашар уюштирилди. Шу куни барча қишлоқларда, маҳаллаларда уй-жойлар таъмирланди, кўчалар тартибга солинди. Чор-атроф тозаланди. Мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Шунингдек, районда Наврўзнинг махсус жамғармаси ташкил этилди. Хўжалик, корхона ва ташкилотлар шанбаликда ишлаб топилган маблағларини ана шу хайрия жамғармасига ўтказдилар.

Бирин-кетин қишлоқларда ўтказилиб келинаётган Наврўз тантаналарига 21 март куни район марказида якун ясалади. Шу куни хўжаликлар, корхона ва ташкилотлар, муассасалар халқимизнинг қадимий анъаналари асосида ўзларининг саҳна жойларини тайёрлайдилар. Миллий таомлар тайёрлашдан тортиб, спорт мусобақаларигача, санъаткорларнинг чиқишларигача уюштирилади. Байрам кунлари район марказида хўжаликларнинг ўзида етиштирилган ҳосил ҳисобига сабзавот ярмаркаси ташкил этилади. Шу куни байрамга ташриф буюрган аҳоли гўшт, сут, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиши мумкин. Кичик ва қўшма корхоналар, ширкатлар томонидан ишлаб чиқарилаётган саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам меҳнаткашларимизнинг дастурхонини безайди.

Районда Наврўз айёми ғолиблари учун махсус совринлар ажратилган. Унда биринчи ўринни олган жамоага совутгич, иккинчи ўрин учун телевизор, учинчи ўрин учун чангютгич берилади.

— Гап совғада ёки моддий раҳбатлантиришда эмас, — дейди Облоқул Жўраев, — бизнинг асосий мақсадимиз бу байрамни ҳақиқий халқ сайлига айлантириш, районимизда истиқомат қилаётган барча миллат ва элатларнинг ҳамжиҳатлигини таъминлаш. Зеро 21 март куни бошқа миллат вакиллари ҳам ўзларининг ўтовларини, миллий уй, саҳна асарларини тиклайдилар. Байрамимизга ташриф буюрган киши фақатгина ўзбекларнинг миллий таомларини эмас, қардош халқларнинг бир пиёла чойини ҳам ичиши мумкин. Мен имкониятдан фойдаланиб барчангизни Қорасув районига Наврўз айёмига таклиф этаман.

Ф. МУҲИДДИНОВ.

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

КИРОВ район халқ таълими бўлими мактаб ва мактабгача болалар муассасалари жамоалари билан ҳамкорликда ободонлаштириш ойлиги ҳамда наврўзолди тайёргарлик ишларини қатъий режа асосида олиб бормоқдалар.

Жумладан, мактаб ҳамда боғчаларда «Наврўз» таомлари кўргазмаси ўтказилади. Шу билан бирга район Маданият уйлари ҳамда «Санъат ғунча»лари дасталари билан концертлар уюштирилади. Маҳаллаларда яшовчи ёрдамга муҳтож меҳнат ва Улуғ Ватан уруши фахрийларига маънавий ёрдам кўрсатилади. Мактаб ва мактаблар атрофидаги кўчаларда ҳамда оталиқ ташкилотларда ободонлаштириш ишлари ҳам амалга оширилиб, турли кўчатлар ўтқазилади, ариқлар тозаланиб, дарахтларга шакл берилади.

Шу куни райондаги ўнлаб ҳиёбонлар тартибга келтирилади.

С. СУЛТОНОВ.

КЎПЧИЛИК ЁРДАМИДА

ҚИБРАЙ. Наврўз байрами арафасида ноҳиянинг Ўнқўрғон қишлоғида янги масжид биноси қурилиб фойдаланишга топширилди. Унинг теварак-атрофларига мевали дарахтлар кўчатлари экиб қўйилган.

Масжид қурилишига 110 минг сўм маблағ сарфланди; у асосан ҳашар йўли билан бунёд этилди. Бундан ташқари қурилишга «Коммунист» жамоа хўжалиги ҳам 5 минг сўм ажратиб, ўз улушини қўшди.

Куни кеча масжиднинг очилиш маросими бўлиб ўтди. Унда Мовароуннаҳр диний бошқармаси муфтиси ҳазрат Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф иштирок этди. Маросим дастурхонига Наврўзнинг илк таоми ҳалим тортилди.

И. РУСТАМОВ..

ҲАР КИМ ҲИССАСИНИ ҚЎШДИ

КЕЙИНГИ пайтларда ўтказилган байрамларимиз сони ниҳоятда кўпайиб кетганди. Яшириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Буларнинг айримлари ўртамиёна ўтказилар, ҳатто баъзиларнинг байрамлиги сезилмай қоларганди. Лекин шундай байрамларимиз борки, бу халқимизнинг қони-қонига сингиб кетган. Чунки ундан аждод-авлодларимизнинг руҳи уфуриб туради. Бу «Наврўз»дир.

Ушбу байрамга Бўка районининг меҳнаткашлари ҳам қизғин ҳозирлик кўришмоқда. Райондаги барча шўро ҳамда жамоа хўжаликларида, корхона ҳамда ташкилотларда шу куни дастурхон ёзилиб, миллий таомларимиз бўлмиш ҳалим ҳамда сумалак тортилади. Бу тадбир олтмишдан зиёд мактаб ҳамда мактабгача тарбия муассасаларида, район марказий касалхонасида, Бўка шаҳридаги тикувчилик фабрикасида ва шаҳар ҳудудидаги «Маданият», «Янги ҳаёт», «Дўстлик», «Гулистон» номли маҳаллаларда ҳам «Наврўз» зўр уюшқоқлик билан ўтказилади.

«Ҳамза» номли матлубот жамиятининг ходимлари эса шу куни аҳоли гавжум жойларда яхна ичимликлар, қандолатчилик ҳамда қишлоқ хўжалиқ маҳсулотлари билан савдо ташкил қиладилар. «Райҳон» ресторани ҳамда «Чеҳра» кафесининг пазандалари эса меҳнаткашларга ўз байрам дастурхонларини ёзишади. Бундан ташқари район ҳудудидаги 119 та қишлоқларнинг ҳар бирига байрам олдидан 50 килограммдан ун ҳамда 15—20 килограммдан ўсимлик мойи тарқатилди.

Район меҳнаткашлари 14 мартда ўтказиладиган умумхалқ ҳашарида ҳам уюшқоқлик билан қатнашишди. Унда 30 минг 400 нафар ишчи-хизматчи иштирок этди. 17 та шўро ҳамда тўртта жамоа хўжалигининг деҳқонлари, 70 дан зиёд корхона ҳамда ташкилотларнинг ишчи-хизматчилари ўз иш жойларида меҳнат қилишди. Шу жумладан, ободонлаштириш ишлари ҳам ўтказилиб, ариқ-зовурлар тартибга келтирилди.

Айниқса, Бўка пахта тозалаш заводи, ремонт ишлаб чиқариш корхонаси, 122-автокорхона жамоалари шу куни зўр уюшқоқлик билан ишлашди. «Ҳамза» номли, «Навоий» номли жамоа хўжаликларида ҳамда «Кремль», «Кўкорол» шўро хўжаликларида шу куни юксак иш унумига эришилди. Умумхалқ ҳашарида ишлаб топилган 70 минг сўм маблағ эса «Наврўз» хайрия жамғармасига ўтказилди.

Р. НЕЪМАТОВ.

ҒОЛИБГА— 3 МИНГ СЎМ

КИМ ПЕН ХВА номли жамоа хўжалиги аъзолари ва 15-ўрта ҳунар-техника билим юрти талабалари Наврўз байрамини танлов тарзида ўтказишни режалаштиришди. Ўтган йили ҳам шундай бўлганди. Унда кўп миллатли билим юрти ўқувчилари жуда катта тайёргарлик билан иштирок этишганди. Асосан ўзбек, қозоқ ва корейс халқларининг урф-одати, миллий таомлари, қўшиқ ва рақслари намойиш қилинганди. Танловда қозоқ миллатига мансуб гуруҳ ғолиб, деб тан олинганди. Бу йил ҳам Наврўзни танлов тарзида ўтказишга қарор қилинди. Ғолиб чиққан гуруҳга 3 минг сўм пул ютуғи берилади.

Наврўз бу шундай бир улуғ айёмки, унда на фақат ўйнаб-куламиз, балки удумимизнинг очилмаган қирраларини намойиш қиламиз, тансиқ таомлардан тотинамиз.

Г. АБДУЛЛАЕВА.

ОЙНАИ ЖАҲОН ОРҚАЛИ

Ўзбекистон ойнаи жаҳони кўрсатувлари Наврўз кунги дастури қандай бўлади? Бу савол кўпчиликни қизиқтиради. Ўзбекистон ойнаи жаҳони бош директори Баҳодир Муҳамедов ушбу саволга қуйидагича жавоб берди:

— «Наврўз» узлуксиз хайрия кўрсатувлари 21 март эрта билан соат 9 дан 22 март соат 10.00 гача давом этади.

25 соат давом этадиган узлуксиз телекўрсатувларда мустақилликка эришган, Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлиб танилган жумҳуриятимизнинг бугунги куни ва истиқболи тараннум этилади.

Ўзбек халқининг барча урф-одатлари ва айниқса, Наврўз анъаналари инсонни эъзозлашга, она табиатни севишга, ўзаро муносабатларда самимийликка, ҳамжиҳатликка, тинчликка даъват этади.

Наврўзда кун билан тун тенглашади. Шу тариқа одамлар ҳам бир-бирларига совға улашадилар. Олис сафардаги кишилар ҳам, ҳовли саҳнига чиқолмай бемор қолган одамлар ҳам, ўз ўйин-кулгилари билан оламни тўлдираётганлар ҳам Наврўз таомларидан баҳраманд бўладилар. Сумалаклар қайнайди, ёшу-яланг қувнайди, кўк сомсалар, ҳалимлар, ширинликлар тарқатилади.

Бу йил Наврўз узлуксиз кўрсатувида одоб-аҳлоқ, эътиқод ҳақида суҳбатлар берилади.

Шунингдек карнай-сурнай наволари билан бошланган Наврўз «Истиқлол болалари» табриклари билан бошланади. Шунингдек томошабинлар шеърият мулкининг султони, буюк бобокалонимиз Мир Алишер Навоий номидаги боғдан олинган репортаж, «Кўклам тараддуди», «Мучал тўйи», «Баҳор гулдастаси», «Урганчдан репортаж», «Водийда Наврўз», «Нукусликлар табриги», «Ифторлик», «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи», «Олтин бешик» кўрсатувлари билан танишадилар Муҳаммад Пайғамбарнинг тарихи ҳақидаги уч соатлик «Рисола» бадиий фильми ҳамда ҳинд кино усталари томонидан тайёрланган «Меҳрибонлик» номли 2 серияли фильмларни томоша қиладилар

Умуман, Наврўз халқимизнинг энг муқаддас байрами сифатида одамлар ўртасида меҳр-мурувват, саломатлик, экин-тикин ишларининг бошланиши, ҳамжиҳатлик ва тинчлик байрами бўлиб қалбларни қувонтиради.

Азиз юртдошлар! Ана шу қувончларимиз умримизнинг охиригача бўлсин дея ният билдириб, хаста дилларни, бемор кишиларимизни ҳам эслаб қўйсангиз, катта савобга, қоласиз. Хайрли ишингиздан ўзингиз ҳам мамнун бўласиз.

Сизларни Наврўз телемарафонини кўришга таклиф этамиз.

ҲИСОБ СЧЕТИ: 005700007 КОДИ: 172682315 САНОАТ ҚУРИЛИШ БАНКИНИНГ МЕҲНАТ БЎЛИМИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИ.

Суҳбатни М. СУЛАЙМОНОВ ёзиб олди.

● ҚОРАСУВ районидаги А. Икромов номли жамоа хўжалигида 437 гектар майдонда деҳқончилик қилинмоқда. Айни кунларда хўжалик иссиқхонасида очиқ майдонларга олиб чиқиб экиладиган сабзавот кўчатларини парвариш қилиш ишлари қизғин бормоқда. СУРАТЛАРДА: иссиқхонада самарали меҳнат қилаётган деҳқонлар Моҳира Тешабоева, Ҳодиса Исломовалар иш устида. Бригадир Мухтор Шохасанов Муборак Қурбонова билан биргаликда карам кўчатларини тайёрламоқда. (юқорида).

М. Муҳаммаджонов олган суратлар.

Хушбўй гиёҳлар мўъжизакори

● ЎЗБЕКИСТОННИНГ ИЛМИЙ КУЧЛАРИ ●

Ҳар баҳорда бу нафис манзара такрорланади. Жиззах тоғларининг чор-атрофидаги қир-адирларни ям-яшил майсалар қоплайди. Дов-дарахтлар гулларга бурканади. Чўққилардан она заминга интилган ирмоқлар қўшиғи турфа қушлар чуғурига ҳамоҳанг бўлиб ажойиб жозиба бахш этади. Бу жойларда қуёш ҳам барвақт уйғонадию, зар кокилларини борлиққа ёйиб, ҳаммаёқни нурга чўмилтиради. Беғубор осмоннинг бағри кенгайгандек туюлади кишига. Сархуш шабада мусаффо ҳаво ила анвойи гуллар атрини димоқларга уриб, дилларга ором бағишлайди.

Эрта тонгданоқ, тоғ этакларидаги баланд-паст уйлардан саф тортиб йўлга чиққан сурувларини бепоён адирлар томон ҳайдаб бораётган болаларнинг гурунги авж олади. Бири қўйларини яйловга тарқатгач, тоғ райҳонларини термоқчилигини айтса, бири жамбил йиғиш мақсадида баландроққа чиқмоқчи эканлигини билдиради. Бошқа бирови эса тепалиқда исмалоқ тераётган сингилчасига қараб қичқиради:

— Тезроқ териб, бо-о-ор, энам хамир қориб, кутиб ўтирибдилар.

— Келиб теришвори-и-инг!

— Мен тоққа чиқаман, ўзинг тера-ве-е-ер. Кўк сомса пишгач, адирга элтиб берарса-а-ан.

Қизалоқ бош силкиб, «майли» деган ишорани билдиради. Бу жойларда ҳаёт шу тариқа бошланади. Ҳар кўкламда у яна такрорланаверади: ўзгача таровати, ўзгача сулувлик билан.

Оддий колхозчи Хожимат ота ва уй бекаси Тошбиби аянинг кенжа ўғли Қаҳҳор ана шундай сўлим табиат инъомлари бисёр Гандумчаш қишлоғида улғайди. Унинг болалиги бошқа ўртоқлариники каби анча жўшқин кечди. Хонадонидаги ўзига яраша чорва ортидан адирлар кезди. Тоғлар, даралар ошиб ўйнади, булоқ сувларида чўмилди. Ўсимликлар оламига шайдолик унда ана шу кезлардан бошланди. Шу боис бўлса керак, кейинчалик у ўқиб юрган чоғларида ботаника, биология фанларига алоҳида иҳлос қўйди. Қаҳҳор билим олган Жиззах шаҳридаги ўрта мактаб (у яшаётган қишлоқдан унчалик олисда эмасди) биология ўқитувчиси Баҳром Ризаев бола дилидаги ёрқин шуълани тезда пайқади ва уни алангалата олди.

Ўқитувчи ўз талабаларини бот-бот табиат қучоғига саёҳатга олиб чиқар, турли гиёҳлар, гуллар, ўт-ўланлар ҳақида сўзлаб берар, улардан айримларининг нималарга фойдали эканлиги тўғрисида билганича ҳикоя қиларди. Муаллим бундай пайтларда Абу Али Ибн Сино номини кўп бора тилга оларди. Аллома яратган китоблардан ўқиб бериб, болаларда қизиқиш уйғотар эди.

Одатда шунақа бўлади. Ўрта мактабда қайси ўқитувчи билимдон бўлса, ўқувчиларни ўз фарзандидек кўриб, улар билан қадрдонлашиб кетса, талабалар шу муаллимга ўзгача бир меҳр ва ҳурмат билан қарайдилар. Аниқроғи уни севиб қоладилар. Ўзларида ўша зиёкордаги ҳислатлар шаклланишини истайдилар. Қаҳҳор Хожиматов табиат мўъжизаларини бу қадар кўп билган ўқитувчисининг этагидан маҳкам ушлади. Табиатнинг яшил бойлигига оид муаллими тавсия қилган китобларни топиб ўқиб борди. Унинг турли-туман гиёҳлар тўғрисидаги тасаввури кенгайди. «Табиат биронбир неъматни бежиз яратмайди. У нимагадир албатта хизмат қилиши керак». Қаҳҳор хаёлида ана шу фикр ўрнашиб қолган эди.

Шу мулоҳазаси қуп-қуруқ хаёл эмаслигини ўрта мактабни битириб Самарқанд давлат дорилфунунининг биология куллиёти талабаси бўлган йилларда яна ҳам чуқурроқ ҳис этди. Бу ерда ўсимликларнинг маълум белгилари бўйича биронбир турга мансубликлари, бундай турлар эса ўта кўплиги, яшил оламдаги ҳаёт тўғрисидаги тушунчалари ўзгариб, бойиб борди. У илгари кийик ўтининг хуштаъмлиги, хушбўйлиги, тоғ райҳонининг муаттар иси ҳақида шунчаки билса, энди бундай ўнлаб гиёҳларнинг биологик, физиологик ҳолатларини илмий ўрганиш билан боғлиқ муаммоларга дуч келди.

Талабалик йилларидаёқ ана шундай тадқиқот ишларида фаол қатнашиб, домлалар эътиборига тушган Қаҳҳор Хожиматовни бир куни куллиётнинг кўзга кўринган ўқитувчиларидан бири, биология фанлари доктори Евгений Иванович Проскорёков ўз хонасига бошлади.

— Ўғлим,— деди у. Қаҳҳорга бир илиқ меҳр билан қараб: кеча сенинг курс ишинг билан кафедрада домлалар танишишди. Аввал ўзим ўқиган эдим, қувониб кетиб, ҳамкасбларимга такрор ўқиб бердим. Илмий тадқиқотга мойиллигинг бор. Мустақил фикрлаш қобилиятинг, хулосалар чиқаришга мантиқан ёндашувинг ва дадиллигинг мени севинтирди. Чақирганимнинг боиси «Етмакнинг тарқалиши, унинг кимёвий ҳоссалари» тўғрисидаги ҳозирги курс ишингни диплом мавзуси қилиб оласан. Уни ҳар томонлама пухта ўрганиб, чуқур таҳлил этишингга ишончим комил».

Бу сўзлар Қаҳҳорни руҳлантирган эди. Ўқитувчига миннатдорчилик билдириб, унинг ҳузуридан чиқар экан, кутубхонага йўл олди. Ётоқхонага бир даста китоблар билан кириб келганини кўрган дўстлари ҳазил-мутойибага ўтишди:

— Нима бало, бир йўла олим бўлмоқчимисан, бунақада ўзингни уринтириб қўясан-ку, йигит,— дея ачинган кўйи бири гапирса, бошқаси:

— Эшитмадингми, Қаҳҳор бир йўла диплом билан номзодликни ҳам ҳимоя қилармиш,— дея ҳазиллашган бўлди.

— Худди, шундай бўлади,— деди Қ. Хожиматов ўртоқларининг ҳазилларига ҳазил билан жавоб бериб.

У баъзан мутолаа қилиб, толиқар шундай пайтларда истироҳат боғларига бориб дам оларди. Ранг-баранг гулларга узоқ тикилар, уларнинг ривожи, ранги, нафосати ҳақидаги хаёлларга берилларди.

Дорилфунунда Қаҳҳорнинг илмга ҳавасидан хабар топган биология фанлари докторлари Жаббор Қобулов, Маматқул Икромов, Назир Амирхонов, Ўзбекистон фанлар академиясининг академиги Жўра Саидовлар унга ҳамиша йўл-йўриқлар кўрсатиб, маслаҳатлар бериб бордилар. Академик Қодир Зокиров эса Қаҳҳорни дорилфунунни битиргач, Ўзбекистон фанлар академиясининг Ботаника тадқиқот илмгоҳига йўллашда фаоллик кўрсатди. Ўша вақтда жумҳурият қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг Президенти бўлган бу забардаст олим:

— Қаҳҳоржон, сиз ҳақингизда эшитдим. Дорилфунун олимлари гапириб беришди. Илмни давом эттиринг, оддий деҳқон оиласидан ҳам олим чиқсин, ахир, — дея ёш мутахассисга оқ йўл тилаган эди.

Илмгоҳда Қаҳҳорга таниқли биолог олим Сафокль Харлампиевич Чевриниди раҳбарлик қилди. У шогирди билан узоқ суҳбатлашиб олгач, таркибида кўпирувчи моддалари бўлган ўсимликлар туркуми устида изланасиз дея мавзуни аниқлаб берди.

Қ. Хожиматов бу таклифни лоқайдроқ қабул қилаётгани сезилиб турарди. Олим гапида давом этди:

— Негадир фикримни сустроқ қабул қилдингиз. Фан олами шунақаки, танлаган мавзуинг учун юрак жизилламаса, кейин иш олдинга босмайди. Мулоҳазангиз бўлса, очиқ айтаверинг. Маъқул келса, қўллаб-қувватлаш имкониятига эгамиз.

Худди шуни кутиб тургандай, Қаҳҳор ўз фикрини лўнда баён қилди:

— Мен хушбўй ҳидга эга бўлган эфир мойли ва доривор ўсимликлар хусусиятларини ўрганмоқчи эдим. Боладикдан шунга ишқибозман.

Устоз Қаҳҳорга анча вақт тикилганча, ўйланиб қолди. «Хушбўй ҳидли гиёҳлар...» такрорлади у. Яхши таклиф. Бунинг устига улар Ўзбекистон яшил бойликлари орасида кам эмас. Бу ҳақда мен бошқалар билан маслаҳатлашиб кўраман. Кейин жавобимни айтаман,— деди Чевриниди.

Илмий ходим чеҳраси ёришиб кетди. У кўнгли тўлиб иш бошлашига кўзи етгач, лабораторияда илм билан шуғуллана бошлади. Қаҳҳор жумҳурият вилоятларида учровчи муаттар исли гиёҳлар тадқиқотига берилди. Сойларда, тоғлар ён бағриларида, яйловларда ўсадиган турли ўсимликларнинг ҳар томонлама хусусиятларини аста-секин ўргана борди. Табиий майдонларда бўй чўзган гиёҳлар билан бирга, уларнинг уруғидан ўзи экиб етиштирган ўсимликларни солиштириб тадқиқ қилди. Хулосалари ҳақида вақти-вақти билан устозини воқиф этиб турди. Софокль Харлампиевич заҳматкаш издошидан бениҳоя хурсанд эди. Лекин фан оламида ҳам равон йўл йўқ.

Бозор иқтисодиёти ва жамият

СИЗ ҲАМ ЭНДИ ЯХШИ ЯШАНГ...

ЧИНОЗ РАЙОНИДАГИ «ЎЗБЕКИСТОН» ЖАМОА ХЎЖАЛИГИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА МЕҲНАТКАШЛАРНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ ЮЗАСИДАН АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ИШЛАР ҲАМДА БОШҚА МУАММОЛАР ХУСУСИДА

КОЛХОЗЧИ МАРТАБАСИ

«Ҳа, энди ака, биз бир оми колхозчи одам...», «Колхозчига галстукни ким қўйибди?», «Ҳой, сўтак, намунча кериласан, ниҳояти бир кетмончисан-да». Ўзаро суҳбатларда шундай гап-сўзларни эшитамиз, бунга ўрганиб ҳам қолганмиз. Колхозчилар қаерга борсалар қисиниб-қимтиниб турадилар, соддаликларини билдириб қўядилар.

Хизмат юзасидан жумҳурият вилоятларининг узоқ қишлоқларида бўлганман, колхозчилар билан суҳбатлашганман, уларнинг сомон сувоқли, пол ҳам қилинмаган оддийгина уйларида чой ичганман. Меҳнатдан бошқани билмайдиган бу кишилар кунлари ўтаётганига шукур қилишади, дунё воқеалари, жумҳуриятдаги ўзгаришлар ҳақида соддадилларча фикр юритишади, фарзандларимизни олий ўқув юртларида ўқитамиз, деб топган-тутганларини тўплаб сандиққа босишади. Чунки жамиятда ҳамма нарса пул билан ўлчанишини яхши билишади, шу фалсафа билан умр кечирадилар. «Ҳа, мулла ака, ҳозирги замонда пулдор ўқийди. Болаларимни мулла қиламан, деб қоққани қозиғим, осгани элагим қолмади, ҳатто наввосимгача сотдим». Оддий колхозчининг ҳақ сўзларига эътироз билдира олмайсиз. У жамиятнинг ана шу ёзилмаган қонун-қоидалари гирдобида нафас олади, тузукроқ кийим киймайди, қуруқ полос устида кир ёстиққа ёнбошлаб, ҳафтада бир марта ош еса ейди, емаса чой-нон билан ўтаверади.

Колхоз қишлоқларининг аксариятидаги дидсизлик билан қурилган иморатлар, молхонага ўхшаган маданият уйлари, клублар, қийшайган чойхоналар, том орқалари, йўл чеккаларига босиб қўйилган ғўзапоя ғарамлари кишида кўнгилсиз кайфият уйғотади...

Буларнинг ҳаммаси коммунистик империядан мерос бўлиб қолган. Бу империя пайтида фақат танланган, алоҳида қишлоқларгина замонавий усулда қурилди, уларда гўзал маданият саройлари, маиший бинолар бунёд этдилар. Бошқалари эса ёруғлик кўрмади, ҳатто кино қўйишга ярокли бирор биноси бўлмаган қишлоқлар кўплиги эрта-индин коммунизмга етиб оладиган тузумнинг сохталигидан далолат бериб турибди.

Ноз-неъмат бунёдкорлари деб улуғланган колхозчиларга бостирмадан қолишмайдиган дала шийпонлари қуриб беришди, меҳнатларига арзимаган ҳақ тўладилар, уларнинг маданий-сиёсий қарашларини кенгайтириш тўғрисида ҳеч ким бош қотирмади, лекция ўқигани келган шаҳарлик лекторлар варақларига муҳр бостириб, кетавердилар. Чунки жон куйдириб лекция ўқиганлари билан сўзларига ҳеч ким ишонмаслигини билишарди.

«Ўзбекистон» жамоа хўжалиги раиси Эргаш Жонтелеев билан шулар ҳақида суҳбатлашдик, колхозчининг мартабасини ошириш зарурлиги борасида фикрлашдик.

— Завод, фабрика ишчилари ишдан кейин ҳар ҳолда кинотеатрларга, маданият уйларига борадилар, дабдурустдан уларнинг ишчи эканликларини пайқамай қоласиз. Фақат биздагина эмас, барча колхозларнинг колхозчилари «колхозча»сига яшашга кўникишган. Ахир, жумҳуриятни боқиб, кийинтираётган шулар-ку?

Раиснинг аламли сўзларини тинглар эканман, Болтиқбўйи жумҳуриятларига бориб келган пахтакор дўстимнинг ҳикояси ёдимга тушди: «Яшаш, ишлашни шулардан ўрганишимиз керак экан аслида. Қишлоқларидаги уйлар жаранглайди, ҳаммаёқ озода-саришта, худди шаҳар, дейсиз. Оддий колхозчиларнинг кийинишларига ҳавасим келди. Биз қачон шундай яшаймиз, билмадим...»

Бизда илгари ҳамма нарсанинг ҳисоби йўқотилган эди: қишлоқ кўчаларида жумраги йўқ қувурлардан бир ариқ сув бекорга оқади, тунда ёқилган чироқлар кундузи ҳам ўчирилмайди, кечагина асфальтланган кўчаларга баҳорда ариқ кавлаганда лой-балчиқ отадилар, ҳар ким ўзича уй қуради, йўл четларида гўнглар уюлиб ётади, одамлар ахлат шаббаларни ҳам йўл четларига чиқариб ташлайдилар.

— Одамларимизга маданий яшаш санъатини, қадриятларимизни тиклаш, уларни қадрлашни ўргатишимиз керак. Бусиз колхозчи ўша тўпори колхозчилигича, қишлоқларимиз эски ҳолича қолаверади.

Раис ҳақ гапни айтди. Ахир биз қачонгача бировларни ҳавас қилиб, бировларнинг яшаш тарзини мақтаб яшаймиз? Ўша яхши яшаётган одамлар ҳам биз қатори одамлар-ку?

БЎШ КЕЛМАНГ, РАИС!

Эргаш Жонтелеев Энгельс номли (ҳозирги Эшонобод) жамоа хўжалигига ўттиз йил раислик қилган Эшон Эрхўжаевнинг шогирди, унинг этагидан тутиб, иш ўрганган қўлбола кадрлардан. Мен марҳум Эшон акани яхши танирдим, раҳматли бу дунёдан фақат халқ учун ишлаб, ўз роҳатини ўйламаган дарвеш одам эди. Шунча йил яшаб, фарзанд кўрмади, асраб олган боласи беш яшарлигида нобуд бўлди. Эшон акани колхозчилар ота дейишарди, вафот этганида бутун колхоз тобути ортидан борди.

Энгельс номли колхоз районнинг энг чекка, ерлари қир-адирдан иборат хўжалик эди. Карангки, шаҳарга яқин колхозларда амалга оширилмаган ишларни Эшон ака уддалади: барча дала шийпонлари, чорвачилик фермаси, фаоллар уйларига ички телефон ўтказди, ҳашаматли маданият саройи қурдирди, колхозчиларнинг яшаш шароитларини яхшилади. Эргаш ака шу кишининг ёнида юриб, кўзи «пишди», энг муҳими — одамлар билан муомала қилиш санъатини ўзлаштирди.

Э. Жонтелеев райондаги энг йирик хўжаликлардан бири — «Ўзбекистон»га раисликка сайланганда, кўпчилик «Бу одам ҳали тажрибасиз, эрта-индин «тахтаўқлови»ни йиғиштириб жўнаб қолса керак», деб «фол» очганди. Йўқ, Эргаш ака кетмади; бир-икки ой ўтгач, колхозчиларнинг ўзлари унинг этагидан маҳкам ушлаб олишди. Чунки Эргаш ака бошқаларга ўхшаб халқдан юқорида юрмади, стол муштлаб ўшқирмади, одамларни қабулхонасида куттириб қўймади. Колхозчи ёнида колхозчи бўлди, отахонларнинг дардларини тинглади. Хуллас, кўпчиликнинг ишончини қозонди.

Исмадиёр Аҳмедов шу колхозга ўттиз йил раислик қилган эски пахтакорлардан бири эди. Эргаш акагача ҳеч ким шу кишини йўқламаган, маслаҳатингиз керак, деб ёнига чақирмаганди. Янги раис Исмадиёр акани пахтакорлар кенгашига раҳбарликка қўйди, ҳосил етиштириш ва бошқа соҳаларда унинг йўл-йўриқларига суянди.

Айниқса, бугунги кунда раҳбарлик қийин, баъзилар демократияни ўзбошимчаликка айлантириб, бизга бошқа раис керак, деб бош кўтариб қолишлари ҳам мумкин. Лекин дарахтни жойдан-жойга кўчираверсангиз қуритасиз, ўзингиз ҳам мевадан бенасиб бўласиз. Ундан кейин эндигина иш бошлаган раҳбарлардан «олтин тоғ» талаб қилиш ҳам ноинсофлик. Қаерда жамоа раҳбарга қайишса, унинг йўлларига тўсиқ қўймаса шу ерда иш олға силжийди. Эргаш ака иш бошлаган кунлари бутун жамоанинг икки кўзи унда эканлигини, одамлар унинг сўзлари, муомаласи, ҳатти-ҳаракатларини тарозига солиб кўраётганликларини сезиб турарди. Шунинг учун астойдил ишлади, баъзида ўзини аямади. Қисқа муддат ичида колхоз 1 миллион сўм қарзидан қутилди, муттасил зарар келтираётган чорва даромадли соҳага айланди. Бунда бош зоотехник марҳум Мирёқуб Устабобоевнинг хизматлари катта бўлди.

Пахта харид нархларининг оширилганлиги яхши самара бермоқда. Масалан, ўтган йили пахтачиликдан 7 миллион 914 минг 956 сўм даромад олинди. Бир тонна пахта илгариги 903 сўм ўрнига 2 минг 404 сўмга сотилди. Жумҳурият Президенти Фармонига кўра пландан ташқари етиштирилган пахтанинг 5 фоизи хўжаликнинг ўзида қолди. Колхоз ҳисобидаги 96 тонна толани ўзига маъқул нархларда сотиб, бундан ҳам қўшимча даромад олади. Демак, колхозчилар фойда кўрадилар. Бундан ташқари 1730 кило пилла толаси бор.

Раис мақоламизда бригада бошлиқлари ва механизаторлардан Абдушукур Алдиёров, Қамбарали Темиров, Ўтамурод Адашев, Қолдибой Тугалбоев, Шерали Шерматов, Рашид Ямалиддинов, Алиқул Эшонқулов, Ибраим Исмоилов, Очилдин Ғозиев, Жарилқосим Мирзабоев, Турғун Аноровларнинг номларини алоҳида таъкидлаб ўтишимизни сўради. Хўжаликда колхозга, унинг раисига обрў олиб бераётган азаматлар жуда кўп.

БОЙЛИК ОСМОНДАН ТУШМАЙДИ

«Ўзбекистон» кенг тармоқли йирик хўжалик. Аҳолиси ҳам кўп. Пул қадрсизланган, ҳаёт кечириш қийинлашаётган ҳозирги шароитда илгариги тартиб — юқоридан буйруқ кутиб яшаш билан узоққа боролмайсиз. Ҳаракат, ҳаракат ва яна ҳаракат керак. Ана шу ҳаракат туфайли аҳолиси бир миллиарддан зиёд Хитой иқтисодий тангликдан чиқиб олди. Бу ерда ҳеч ким бекор юрмайди, ҳатто қариялар ҳам пул топадилар.

— Бизда давлат мол-мулкига лоқайд муносабатда бўлиш кучли, — дейди раис. — Масалан, колхоз пахтаси, экинзорларини мол-қўйлар пайҳон қилса биров парво қилмайди. Ҳар йили маблағ сарфлаб экилган тут кўчатларини ярми кўкаради. Чунки одамларда колхоз бойлигини сақлашга қизиқиш кам. Кўпчилик ўз хонадони, даласидан нарини кўрмайди. Шунча йил деҳқон даланинг хўжайини деб келдик. Лекин у боқи-беғам хўжайинлардан чиқиб қолди. Агар ҳамма бир ёқадан бош чиқариб, колхоз мулкини эҳтиётласа ишонаманки, тез орада бойиб кетамиз.

Шу ўринда ҳамкасоим Қодиржон Собировнинг бир мақоласи ёдимга тушди. Икки дўст — бири пахтакор, иккинчиси пиёз етиштирадиган корейс миллатига мансуб деҳқон гаров бойлашибди. Пахтакор унга: «Сен икки дунёда ҳам пахта етиштира олмайсан» дебди. Шундай қилиб, пиёзчи деҳқон пахтага ўтибди. Чигит экишдан олдин уруғларни оиласи билан қўлда саралаб чиқибди гўнг солибди, суғорибди. Бир дона ҳам ўт қўймабди, хуллас ҳосил етилгунча ҳеч тиниб-тинчимабди. Ўша йили унинг бригадасида ниҳоятда баракали хирмон кўтарилибди, корейс пахтакор орден билан тақдирланибди.

Мен бу мисолни бежиз келтирганим йўқ. Биз чумолидек тиниб-тинчимас корейс оғайниларимиздан ўрганишимиз керак. Бу азаматлар пиёз экилган далаларни рассом чизган ажойиб асарга айлантириб юборишади. Улар сувни беҳуда сарфламайдилар, кун тиғида ҳам даладан чиқмайдилар.

Бизнингча пиёз, шоли, помидор каби экинлар етиштиришни чинакам деҳқонларга топшириш керак. Дала бошига бориб, ичкиликбозликдан бўшамайдиган, чала деҳқонлар колхоз косасини икки дунёда ҳам оқартирмайдилар.

Эргаш Жонтелеев буларнинг ҳаммасини ҳисобга олиб қўйди. Чунки таваккалига иш тутиш қийин. Колхозчиларни боқиш, кийинтириш, уларнинг фарзандларини ўқитиш, ободонлаштириш ишларини амалга ошириш керак. Колхоз омборида озиқ-овқат маҳсулотлари етарли. Атлас цехи эртаиндин даромад келтиради. Келгусида сабзавот маҳсулотларини қайта ишлайдиган консерва, шлакблок, карбид ишлаб чиқарадиган цехлар қурилади. Колхоз марказида йирик универсал магазини барпо этилади. Тегирмон, обжувоз, мойжувозлар ишга туширилади.

Колхоз раисининг ўринбосари Қодирали Йўлдошев шундай дейди:

— Биз энг муҳими маҳаллий кадрлар етиштиришга жиддий эътибор беришимиз керак. Афсуски ота-оналаримиз бу масалага лоқайд қарайдилар, фарзандларини далада ишлатиб, ўқишларидан хабар олмайдилар. Бу аҳволда узоққа боролмаймиз.

Қодирали ҳақ. Колхозга ишбилармон мутахассислар сув-ҳаводек зарур.

Мақоламиз сўнггида шу нарсани таъкидламоқчимиз: азиз колхозчилар, сиз колхозчи эканлигингизни эсдан чиқаринг. Сиз биринчи навбатда ризқу-рўз яратувчи мўътабар инсонсиз. Биз сизларни фаровон турмушларидан мамнун бой-бадавлат, бировга гапини бермайдиган ишбилармон кишилар сифатида кўришни истаймиз.

Бунинг учун эса эски дунё қарашларингизни ўзгартиришингизга тўғри келади.

Энди сизлар ҳам колхозчасига эмас, чинакам инсончасига яшанг!

Эсон ҚОСИМОВ.

СУРАТЛАРДА: жамоа хўжалиги раиси Э. Жонтелеев; хўжалик раисининг ўринбосари Қодирали Йўлдошев, Омонгелди номли мактаб директори Тўхтасин Раҳматуллаев, ўқитувчилардан Ҳолмўмин Мамажонов, Қаҳрамон Бегежонов, Муҳаммад Сотиболдиевлар билан суҳбатлашмоқда; шу мактаб меҳнат таълими ўқитувчиси Гулҳанис Сарибоева машғулот ўтказмоқда; илғор сут соғувчилардан Марҳамат Юсупова ва Қуралай Тўрабековалар; хўжалик шифохонаси болалар шифокори Тўхтагул Аширова.

ДАВРОН АҲМАД суратлари.

Бу гулшаннинг ташқи қиёфаси бир қарашда гўзал кўрингани билан, ичкарисида ўзгачаликлар кўп учрайди. Бир куни Ленинграддан ботаника илмий тадқиқот илмгоҳига келган анча машҳур олим Иван Тихонович Васильченко илмий ходимлар иши билан муфассал танишди. Кейин Қаҳҳорнинг устози билан суҳбатлашди.

— Азиз ҳамкасбим,— деди у Софокль Харлампиевичга,— маҳаллий кадрлар орасидан истеъдодли ёшларни топа олганингдан мамнунман. Қаҳҳор келажакда катта олим бўлади. Тадқиқот йўли ранг-баранг, фикрлари теран, хулосалари ҳам менга ёқди. Лекин унга тавсия этган мавзуинг майдароқ кўринади. Майли десанг, мен бир йирикроқ мавзуни айтсам.

— Эшитайчи,— деди Чевриниди.

— Қаҳҳор таркибида ошловчи моддалар бўлган ўсимликларни ўрганиши керак. Бу фан учун ҳам, халқ хўжалиги учун ҳам муҳим. Бунинг устига Ўзбекистон қора кўл ўлкаси. Терилар сифатини яхшилаш борасидаги ютуқларимиз эса ҳали кам. Мен Хожиматовга «Тотум» ва унга мансуб гиёҳлар устида иш олиб боришини тавсия этаман.

Васильченкога эътироз билдириш ноқулай эди. Чунки у номзодлик ҳимояси вақтида ўзига хос роль ўйнаши мумкин бўларди. Устоз Қаҳҳорни янги мавзу устида ишлашга кўндирди. Қ. Ҳожиматов бир йил ичидаёқ бу гиёҳ ҳақида бой маълумотлар тўплади. Бу мақсадда у бошқа республикаларда ҳам кўп марта бўлди.

Қаҳҳорнинг ҳамон ёдида. 1962 йил эди ўшанда. Уни ошловчи моддали ўсимликлар бўйича анжуманда маъруза қилиш учун Ленинградга чақиришди.

Маърузадан кейин Қаҳҳорни профессор Владимир Сергеевич Соколов йўқлаттирди. Басавлатгина, зиёлиларга хос мулойим қиёфали бу киши тошкентлик ёш мутахассис билан кўришар экан, дона-дона қилиб шундай деди:

— Маърузангиз менга ёқди. Устозингиздан сиз ҳақингизда сўраб олдим. Гапни чўзиб ўтирмайман. Яна ҳали ҳеч ким чуқурроқ ўрганмаган «Таран» деган ошловчи ўсимлик бор, шуни ҳам ўрганиб берсангиз, марра сизники. Раҳбарликни мен зиммамга оламан.

Қаҳҳор хонада ўзи билан ёнма-ён ўтирган тошкентлик устозига ярқ этиб қаради. У «хўп деявер, сени ким кўрса шайдо бўлиб қоляпти, иложим қанча» дегандек мўлтираб ўтирарди.

— Қаҳҳор ўсадиган йигит,— деди ниҳоят Чевриниди ўртага тушган жимликни бузиб, Владимир Сергеевичга.— Умидингизни оқлайди.

— Шунга ақлим етгани учун унга ёпишаяпман, ахир Ўзбекистондан ҳам бир шогирд тайёрлаб қўяй.

Профессор хонасидан Қаҳҳор пешонасини артганча чиқди. Бироз ўтиб эса, баҳс бошланиб кетди.

— Мен йўқ десанг керак деб ўйловдим,— деди тошкентлик раҳбар,— бекор рози бўлдинг-да. Яна иш кўпаяди.

Қаҳҳорнинг чекка томирлари бўртиб, яноқларига қизиллик югурди.

— Инсон бир сўзли бўлмагандан кейин, қийин экан. Мен сизни ҳимоя қиларсиз деб ўйлаган эдим. Ахир илм майнавозчиликдан иборат эмас-ку.

Шогирди ҳақлигини сезиб турса-да, Чевриниди босиқ оҳангда деди:

— Майли хафа бўлма, ахир бир жойдан чиқамиз. Очиғини айтсам, қайси соҳада, қанчалик даражада ишламайлик номзодлик ҳимоясига келганда мана шу домлалар иштироки бор. Қисматимиз уларга боғлиқлигини унутмаслигимиз керак...

Фарғона тоғларида, баъзан сойларда таран кўп учрар экан. Илм соҳасида анча тажриба орттириб қўйган Қаҳҳор Хожиматов, у билан тезда «тил топишиб» кетди. Ўсимликни лабораторияда ҳар томонлама тадқиқ қилгач, Жанубий Қирғизистоннинг Жалолобод вилоятидан унга тажриба учун майдон ажратиб берилди. Худди шундай синов Андижон вилоятининг Хонобод қишлоғига яқин экин майдонларида ҳам олиб борилди.

Орадан тўрт йил ўтгач, хулосаларини жамлаб Қаҳҳор устозларга тавсия этди. Чиндан ҳам профессор ўта қобилиятли йигит билан иш олиб борганлигини ҳис қилди. 1966 йили Қаҳҳор Хожиматов ошловчи ўсимликлар бўйича биология фани номзоди диссертациясини муваффақиятли ёқлади. Шунда Владимир Сергеевич ҳамкасблари даврасида шундай деган эди: «Қаҳҳор ҳақида гапирганимда, ўз фарзандим тўғрисида сўзлаётганимдай тўлқинланиб кетаман. У — чинакам илм кишиси, фидойи инсон. Қаҳҳор ўз тадқиқоти билан кўпирувчи ҳамда ошловчи хусусиятларга эга бўлган неча ўнлаб ўсимликлар турини ўрганиб борди. Фанни бойитди, халқ хўжалигига катта наф етказди».

Бу сўзлар Қ. Ҳожиматов меҳнатига берилган муносиб баҳо бўлишига қарамай, унинг кўнгли «хушбўй ҳидли ўсимликлар дунёсида» эди. Тошкентга қайтгач, ботаника илмгоҳи раҳбарларига мақсадини очиқ-ойдин айтди. Ҳамкасблар «мавзуларда , чиниққан» Хожиматовнинг бу борада ҳам юксак самараларга эришишига ишонч билан қарадилар.

— Ўзим қизиққан бу йўналишга қайтганимдан кейин,— дейди Қаҳҳор Хожиматов яна хоналарда узоқ ўтирадиган, Абу Али ибн Сино меросига тез-тез мурожаат қиладиган бўлиб қолдим. Республикамиз ҳудудларидаги ўсимликлар олами билан танишиш эса менга ҳузур бағишларди.

Олимнинг бу юришлари бекор кетмади. У жумҳуриятимиз тоғликларида, сойларида, эфир мойли, яъни хушбўй ҳидга эга бўлган гиёҳларнинг 607 турини, зираворларнинг 200 га яқин турини аниқлади. Унинг олдига қўйган мақсади равшан эди. Ана шу туркумга мансуб ўсимликларнинг тўла «таржимаи ҳоли»ни ўрганиб, уларни кўпайтириш, ҳосилини сифатли йиғиб олиш, бундай ўсимликларни халқ хўжалигига хизмат қилдириш. Унинг дастлабки тадқиқотлари рўйхатига разм соламан: кийик ўти, тоғ райҳони, маврак, тоғ жамбили, зира, ёввойи сабзи, упор, занжабил, зуфо, олқар ўт, шеролғин... бу гиёҳларни санаб, тугатиб бўлмайди. Уларнинг ҳар бири ҳақида Қаҳҳор Ҳожиматов соатлаб сўзлаб бериши мумкин. Олим ўзи танлаган мавзуда ўнлаб рисолалар яратди. Мен уни тинглар эканман, назарий тадқиқотку яхши, илмий ишингизнинг амалий самараси ҳам кўзга ташланадими?— дея сўрайман.

У миийиғида кулди. Кейин сўради:

— Салқин ичимликлар ичиб турасиз-а?

— Албатта.

— «Райҳон», «Тошкент», «Орзу», «Ўзбекистон», «Оромгоҳ», «Тоғ гули», «Чортоқ» кабиларни истеъмол қилганмисиз? «Самарқанд» балзамини тотиган бўлсангиз керак? Буларнинг ҳаммаси хушбўй ўсимликлар йиғмаларидан яратилган маҳсулотлардир. Уларни ишлаб чиқариш йилига ўртача бир ярим миллион сўмдан самара бериши аниқланган.

Қаҳҳор Ҳожиматов билан мулоқотда олим бошчилик қилаётган эфир мойли, ошловчи ва бўёқли ўсимликлар лабораторияси тадқиқотчилари эришган бошқа ютуқлар ҳам равшанлашди. Уни кўп йиллардан бери бир жумбоқ қийнаб келарди. Нима учун хуштаъм рангли ўсимликлардан озиқ-овқат маҳсулотлари таркибини биологик фаол моддалар билан бойитиш мумкин эмас? Нима учун гиёҳлардан ана шу маҳсулотларга тус бериш учун буёқ олиб бўлмайди? Олим ана шу муаммолар устида узоқ йиллар ишлади. Шу тариқа гулхайри ўсимлигидан қизил бўёқ олиш муаммосини ҳал этди.

Эндиликда Наманган вилоятидаги Чортоқ озиқ-овқат концентратлари ишлаб чиқариш тажриба заводида бундай буёқни тайёрлаш изчил йўлга қўйилди. Вилоятнинг Чортоқ ва Янгиқўрғон хўжаликларида ҳар йили 200 гектардан ортиқ майдонда баҳмал гулли ўсимликлар етиштирилмоқда. Тадқиқотчининг айтишича, жумҳуриятдаги хушбўй ҳидли яшил бойликлар шу қадар ноёбки, улардан француз атридан ҳам ёқимлироқ ва ундан устун турадиган атирлар тайёрлаш мумкин экан. Ҳожиматов бошлиқ олимлар бу борадаги тавсияларни ҳам тайёрлаб қўйишди, энди гап уларни амалга оширишда қолган.

Шу кунларда олим ҳамкасблари билан биргаликда гиёҳлардан озиқ-овқат маҳсулотлари учун қўлланадиган сариқ ранг олиш устида тадқиқотлар олиб бормоқда.

Фидойи инсон илмий изланишлари тўғрисидаги натижалар ҳақида гапирар экан, ундан Ҳожиматовнинг йиғма дориси (лекарственный сбор Ходжиматова) ЛСХ-1 ҳақида ҳам гапириб беришни илтимос қилдим.

— Мен бу борада қатор мажаллаларда ёзилгани, ҳужжатли кино фильмлар яратилгани учун алоҳида тўхталмаган эдим,— деди у. Мен яратган бу дорига ЛСХ-1 деб ном беришган. У аввало беморни гепатит (сариқ касаллигидан халос этади, жигарнинг қувватига қувват қўшиб, унинг фаолиятини ўта яхшилайди. Жигар нурашини ҳам олдини олишда, уни даволашда яхши самаралар бермоқда. Доринипг ички дардлардан халос этиш борасидаги бошқа хислатлари тўғрисида «Шифобахш ўсимликлар атрофида» деб номланган телефильмда батафсил баён қилинган. Хуллас ЛСХ-1 бировнинг жонини оғритмай, операциясиз даволашда қулай дармон маҳсулотидир. Унинг ютуми жуда яхши. Шаҳримиздаги 1, 2, 6-болалар юқумли шифохоналарида, беморлар ЛСХ-1 ни илтимос қилиб қайта-қайта ичишлари ҳам шундан. Афзаллиги яна шундаки, ҳеч бир организмга зарар етказмайди.

— Дорихоналарда қачон сотилади?

— Тасдиқ учун ҳужжатлар Москвага жўнатилган эди. Алғов-далғовлар туфайли у ёқдан жавоб бўлмади. Энди унинг қисмати мустақил республикамизда ҳал этилади. Йиғмадори асосан бешта ўсимлик маҳсулоти аралашмасидан иборат. Қайси ўсимликлар эканлиги эса ҳозирча сир. Тадқиқот тўла тасдиқдан ўтгач, у ошкора қилинади.

Биолог — олим Қаҳҳор Хожиматов ҳақидаги ҳикоямизда унинг умр дафтарини безаган лавҳалар тўла ўз ифодасини топди, дея олмаймиз. Булар олимнинг серунум фаолиятидан айрим шингиллар, холос. Албатта, унинг камолатга етишувида Қ. Хожиматов ишлаётган катта даргоҳ — Ботаника илмгоҳидаги муҳитнинг софлиги, ҳамкасбларининг беғаразлиги ва садоқати, акаси СамДУ профессори Жўра Ҳожиматов, умр йўлдоши Светлана Раҳматуллаева, ўғиллари Олимжон, Комилжон, Илҳомжон, Бахтиёржон, қизи Нигораxонларнинг аҳил-иноқлиги ҳам шубҳасиз бу муваффақиятларга даҳлдор.

Ана шу омиллар мўъжизакор тадқиқотчи, Беруний номидаги Ўзбекистон Давлат мукофоти совриндори Қаҳҳор Ҳожиматовнинг илмфанда янги довонларга етакловчи машаққатли сўқмоқларини ёритиб, бу йўлларда муаттар гиёҳлар атрини таратмоқда.

Саидвали ҲАСАНОВ.

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ФЕДЕРАТИВ ШАРТНОМА ИМЗОЛАНМОҚЧИ

РОССИЯ автоном округлари ва автоном вилоятлари Кенгашларининг раҳбарлари 20 март куни Москвада федератив шартномага имзо чекадилар. Ханти-Мансийск шаҳрида бўлиб ўтган икки кунлик кенгашдан сўнг улар ана шундай қарор қабул қилдилар. Кенгашда Россия автономияси ассоциацияси тузилди. Шунингдек ассоциация низоми, таъсис шартномаси ҳам қабул қилинди.

«ПРАВДА»НИНГ ЧИҚИШИ ТЎХТАДИ

«ПРАВДА» таҳририяти рўзноманинг чиқиши тўхтаганлиги тўғрисида маълум қилди. Бунинг сабаби молиявий қийинчиликлар деб аталди. Ўтган шанба, 14 март куни «Правда»ни фақат москваликлар олдилар. Пойтахтдан четда рўзнома обуначилар қўлига бормади. Чамаси бир ҳафта давомида «Правда» барча Ҳамдўстлик мамлакатларидаги дўконларда ҳам, почта қутиларида ҳам бўлмайди.

— Рўзномани қайта чиқариш учун биз камида 2 миллион сўм қидириб топишимиз зарур, — деди «Правда» бош муҳаррирининг биринчи муовини А. Ильин.

«Правда»нинг қайта чиқишини тиклашга муваффақ бўлинса ҳам унинг истиқболи деярли кўринмаяпти. Энг кекса совет рўзномаси бир неча ўн йиллар мобайнида муштарийларнинг доимий йўлдоши бўлиб келган эди. Унинг чиқиши тўхтаб қолиши кўп ўқувчилари учун шахсий йўқотишдек туюлади.

МИЛЛАТЛАРАРО ДУШМАНЧИЛИК УЧУН ЖАРИМА

ТАТАРИСТОН президентининг фармони билан республикада миллатлараро душманчилик ва нифоқни авж олдирганлиги учун жиноий жавобгарлик ёки пул билан жарима солиш чораси кўриладиган бўлди. Жарима миқдори 500 сўмдан 2 минг сўмгача қилиб белгиланди. Оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари, мақолалар, эшиттиришларнинг муаллифларига, айниқса катта масъулият юкланади. Улар биринчи марта бу кўрсатмани бузган тақдирларида 10 мингдан 20 минг сўмгача жарима тўлайдилар, такроран бундай хатога йўл қўйилса, оммавий ахборот воситалари ёпиб қўйилади, унинг мулки эса мусодара қилинади.

ҚАСАМЁД ҚИЛМАГАНЛАР ЧИҚАРИБ ЮБОРИЛМОҚДА

ШУ ЙИЛ 15 мартгача Украина халқига содиқликка қасамёдни қабул қилмаган Киев ҳарбий округининг ҳамма ҳарбий хизматчилари республика чегарасидан чиқиб кетишлари керак. Украина қасамёдини қабул қилишдан бош тортган 5 минг жангчидан мингдан ортиғи ҳозироқ Россия ва МДҲнинг бошқа мамлакатларига жўнатиб юборилди.

ШИША ИДИШЛАР НАРХИ ҚИММАТЛАШМОҚДА

ИРКУТСК вилоят маъмурияти бошлиғининг биринчи муовини К. Яковенко шиша идишларга янги нархларни тасдиқлади. Энди ярим литрли шиша идиш 5 сўм, сут-қатиқ шишалари 3 сўмдан туради.

АЁЛЛАР ГИМНАЗИЯСИ

ХАРЬКОВДАГИ марказий маърузачилар уйи ҳузурида хотин-қизларнинг дам олиш куни гимназияси ташкил қилинди. Бу ерда аёллар турмушда, ишда ўзини тутиш, ширинсуханлик, рақс маданияти, аёллик латофати, шунингдек ўзини-ўзи ҳимоя қилиш усулларига ўргатиладилар.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

● *Акс садо*

УНИНГ УМРИ БОҚИЙДИР

БИЗ севимли газетамиз «Тошкент ҳақиқати»нинг ҳар бир сонини зўр диққат-эътибор билан кузатиб, мутолаа қилиб борамиз. Ўзимизга керакли хулосалар чиқарамиз. Бу гал ҳам шундай бўлди. Шу йилнинг 4 март куни биз бир гуруҳ қариялар чойхонада суҳбатлашиб ўтирганимизда рўзномани келтиришди ва уни ўқиётиб, «Яхшиликдан ҳайкал қурган одам» сарлавҳали мақолага кўзимиз тушиб қолди. Унда қишлоғимизнинг ардоқли фарзанди, ҳаммамиз учун азиз ва қадрдон бўлган, 35 йил давомида хўжаликка моҳирлик билан раҳбарлик қилган Ислиддин Ҳайдаров ҳақида ёзилган экан. Биз Ислиддиннинг тенгдошлари, улфатлари мақолани чойхонада баланд овоз билан, кўзда ёш билан ўқиб чиқдик ва Қуръон тиловат қилдик. Дилимиз анча равшан тортиб, бошимиз кўкка етгандек бўлди.

Дарҳақиқат, биз марҳум Ислиддин Ҳайдаров билан улфат эдик. Шанба кунлари бир дастурхон атрофида у билан мириқиб суҳбатлашар, фикрлашар, фақат яхшилик ҳақида мулоҳазалар юритардик. Ўн икки фарзанднинг отаси, 100 га яқин набира ва чевараларнинг бобоси бўлган Ислиддин Ҳайдаров хонадонида бўлганимизда ҳам ҳар сафар бизга кўрсатиладиган илтифот, ҳурмат, эътибор, меҳр-оқибатдан бир олам илиқ таассуротлар билан қайтар эдик. Ёдномада укамиз, дўстимиз ва биродаримизнинг умр йўли, пок, ҳалол, диёнатли инсон сифатидаги меҳнат фаолияти ниҳоятда самимий, сидқидилдан ва холисонилло ёритилган.

Шу куни марҳум дўстимиз хонадонида ҳам бўлдик У кишининг умр йўлдоши ва фарзандларини рўзномадаги мақоладан огоҳ этдик. Бу ерда ҳам мақолани яна бир-бор биргалашиб ўқиб чиқиб, биродаримиз арвоҳини ёд этдик.

Муаллиф мақоласида таъкидлаганидек, «... Ислиддин қайтиб келган, у ҳамқишлоқлари қалбида, фарзандлари орзу тилагида бор бўлиб юрибди, унинг умри боқийдир, деб дадил айта оламиз».

Мажид САМАДОВ,
Улуғ Ватан уруши фахрийси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

Ғулом АКБАРОВ, Жамол ИСОМОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчилар. Отахон ХОЖИЕВ, Рашадхон ЗОИРОВ, Сайбурхон ВАЛИХОНОВ, Усмонжон НЎЪМОНОВ, Аловиддин ЙЎЛДОШЕВ, Аҳмаджон МАҲМУДОВ, Маҳмуджон ЗОКИРОВ, меҳнат фахрийлари.

ҲУҚУҚИЙ МАРКАЗ ИШ БОШЛАДИ

ТОШКЕНТДА ҳуқуқий марказ иш бошлади. Хайрли ва савобли ишларга хизмат қиладиган бундай ташкилотнинг таъсис этилишига Куйбишев ноҳиясининг ҳокими Шавкат Мирзиёев ва ижроия қўмитасининг раиси Акром Аҳмаджоновлар яқиндан ёрдам бердилар.

Ҳуқуқ маркази ҳозирги мураккаб, ҳуқуқбузарликлар ортиб бораётган бир пайтда бошига мусибат тушган, тартиб сақлаш органларига иши тушган фуқароларга ёрдам уюштиради. Бундан ташқари муассасалар, ташкилотлар, кооперативларга ҳам ёрдам кўрсатади. Бу ўз навбатида, мустақил Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат бунёд этишга ҳисса қўшади. Марказга ҳуқуқшунос Худойқул Бобоев директор қилиб тайинланди.

Ҳуқуқ марказининг муваққат манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, генерал Петров кўчаси, 41, 10-чи корпус.

Доимий иш телефони: 55-92-77.

М. ШОАЛИЕВА.

● ЭЪЛОН ●

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДА ЯШОВЧИ АБИТУРИЕНТЛАР ВА УЛАРНИНГ ОТА-ОНАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«СИГНАЛ» ФИРМАСИ

Пойтахтдаги Тошкент Давлат дорилфунуни, Тошкент Давлат муаллимлар олий билимгоҳи, Автомобиль йўллари олий билимгоҳи, Техника дорилфунуни, Иқтисод дорилфунуни, Молия олий билимгоҳи, 1-2-Табобат олий билимгоҳлари, Табобат педиатрия олий билимгоҳи, Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари олий билимгоҳи, Тошкент Давлат деҳқончилик дорилфунуни, Ҳуқуқшунослик олий билимгоҳи, Шарқшунослик олий билимгоҳи каби олий ўқув юртларига кирувчи абитуриентларни икки-уч танловли имтиҳон дастурлари бўйича ихтисослаштирилган

ЯКШАНБАЛИК ТАЙЁРЛОВ ДАРСЛАРИ ТУРКУМИНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ

Тайёрлов дарслари асосан якшанба кунлари, кундузги пайтларда ўтказилади. Манзилгоҳимиз ҳам қулай жойда жойлашган. Бу эса Тошкент шаҳридаги ва айниқса, Тошкент вилоятида истиқомат қилувчи абитуриентлар учун сўзсиз катта қулайликдир.

Машғулотларни Тошкент олий билимгоҳларининг абитуриентларни олий ўқув юртларига тайёрлашда бой тажрибага эга бўлган юқори малакали репититор-ўқитувчилари: фан номзодлари, доцентлар олиб боришади.

«Сигнал» фирмаси жамоаси тайёргарликнинг «сифати» ва «натижаси» учун моддий ва маънавий жавобгарликни ўз зиммасига олади, яъни бу жамоа ўз абитуриентларининг танловли кириш имтиҳонларини асосан «яхши» ва «аъло» баҳоларга топшириб, пировард натижада ўзлари танлаган олий ўқув юртларига кириб кетишлари учун қўлидан келган ҳамма ҳаракатларини қилади. Қўшимча равишда, айниқса, юқори қобилиятли ёки юқори баҳолар билан биздаги тайёргарликни ўтайдиган абитуриентларга, уларни тегишли олий ўқув юртларига қабул қилинишларининг кафолатини берувчи шартномаларни ҳам берамиз.

Айни пайтларда янги ихтисослаштирилган гуруҳларга қабул қилиш давом этмоқда. Вақтни, имкониятни ва тақдирни қўлдан бой берманг!

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ

«Қабул қилиш ва тайёрлаш» манзилгоҳи Тошкент шаҳри, Усмон Носир кўчаси, 105-уй, 1-қават. Тошкент Совет савдо техникумининг ўқув биносида жойлашган (7, 24, 28-трамвайларнинг «Қон қуйиш институти» бекати).

«Самарқанд» автостанциясидан бир бекат фарқ қилади. Қабул вақти ҳар куни соат 9 дан 18 гача. Дам олиш куни — ДУШАНБА.

ҲУРМАТЛИ ОТА-ОНАЛАР!

Бу билан сиз ўз фарзандингизни олий мактабга кириб ўқишига бебаҳо ёрдам берган бўласиз, бу эса фарзандингизни олий мактабда асосан «4» ва «5» баҳоларга ўқиб кетишига, қолаверса яхши мутахассис бўлиб етишишига, ундан сўнг эса, бир умр нони бут ва баобрў шахс бўлиб қолишига сабабчи бўлиб қолишингиз мумкинлигини асло унутмаслигингизни илтимос қиламиз.

ФИРМАМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ, АЗИЗ ДЎСТЛАР!

«БОЙЧЕЧАК» ВА «ЧАМАН» ҲОЗИРЛИК КЎРМОКДА

● **ШУ КУНЛАРДА** пойтахтдаги жумҳурият ўқувчилар саройида Наврўз айёмига қизғин тайёргарликлар кетмоқда.

СУРАТЛАРДА: сарой фаолиятидан лавҳалар.

Суратказ **Р. АЛЬБЕКОВ.**

• ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР •

ЁРДАМ УЧУН — 50 МИЛЛИОН ДОЛЛАР

● **РИА** ахборот агентлиги хабар беради: Миср Араб Жумҳурияти ҳамда Форс кўрфазидаги араб давлатлари МДҲ таркибига кирувчи мусулмон жумҳуриятлари учун шошилинч равишда 50 миллион доллар миқдорида ёрдам пули ажратиш тўғрисида бир қарорга келдилар. Ёрдамнинг биринчи босқичида, дейилади РИА хабарида, бу мақсад учун 50 миллион доллар ажратилади. Бу пуллар ҳар бир жумҳуриятдаги марказларда илмий кутубхоналар, масжидлар, шифохоналар, мадрасалар, шунингдек, қизларни ўқитиш ва тарбиялашда хизмат кўрсатадиган уй ишлари ва касаначилик мактаблари фаолиятини йўлга қўйиш ишлари учун сарфланади.

ТАЛАБАЛАР ҚИЙИН АҲВОЛДА

● **НИКАРАГУА** фуқароларидан бўлган 25 аёл Украина олий ўқув юртларида таълим олаётган ўз фарзандларининг қийин аҳволга тушиб қолганларидан ташвишланиб, Халқаро Қизил ярим ой жамияти ваколатхонасига ўз фарзандларини ватанларига қайтариш юзасидан мурожаат қилдилар. «Пренса» рўзномасининг ёзишига қараганда, Украинада таҳсил олаётган никарагуалик ёшлар пул етишмаслиги натижасида оч-наҳор кун кечиришга мажбур бўлмоқдалар. Уларнинг қўлларига тегаётган стипендиялар бир кунлик таом у ёқда турсин, ҳатто, бир марта овқат ейишга ҳам етарли бўлмаётир.

БИР БИТИМГА КЕЛИНДИ

● **КОРЕЯ** Халқ Демократик Жумҳурияти ва Жанубий Корея ядровий хавфсизлик устидан назорат ўрнатиш бўйича ягона комиссия тузиш тўғрисидаги бир битимга эришдилар. Эндиликда комиссия ҳар иккала томоннинг ишончсизлигини ёҳуд ташвишини уйғотган объектларни текшириш масалаларини биринчи навбатда кўриб чиқади. Рейтер агентлигининг таъкидлашига кўра, яқин кунлар ичида бирон-бир кутилмаган тўсиқлар пайдо бўлиб қолмаса, комиссия ўз ишини июнь ойида бошлайди.

С. ВЕНС КАВКАЗГА ЙЎЛ ОЛАДИ

● **АМЕРИКА** Қўшма Штатларининг собиқ давлат котиби Сайрус Венс Кавказорти минтақасига сафар қилиш арафасида турибди. У Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Бутрос Ғалийнинг махсус топшириғини адо этиб, Кавказорти минтақасида бўлганида Тоғли Қорабоғ муаммосини миридан-сиригача ўрганиши ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бу ишга аралашуви мақсадга мувофиқми ёки йўқми, деган саволга аниқ жавоб топиши лозим.

С. Венс Югославияда ҳам юқоридагига ўхшаш вазифани адо этиб, у ерга БМТ қўшинларини киритишга муваффақ бўлган эди. Бу сафар ҳам асосий масала — Кавказортида бир-бири билан уруш ҳаракатлари олиб бораётган Арманистон билан Озарбайжон ўртасидаги ҳарбий тўқнашувларга чек қўйиш йўллари қидирилади. Бир неча кун муқаддам Озарбайжон ташқи ишлар вазири қуролли жанглар бораётган ҳудудларга БМТ қўшинлари киритилса фойдадан холи бўлмас эди, деган фикрни билдирган эди. Аммо Ереванда ҳам, Бокудан ҳам БМТга мазкур халқаро ҳамжамият қўшинларини иккала жумҳурият оралиғига киритиш тўғрисида бирон-бир таклиф келганича йўқ.

БМТ вакилининг Кавказортига келиши бошқа бир хайрли сафар билан бир муддатга тўғри келиб қолди. Гап шундаки, Оврўпода хавфсизлик ва ҳамкорлик Кенгаши раиси, Чехословакия ташқи ишлар вазири И. Динстбир ҳам мазкур кенгашнинг навбатдаги мажлисида Тоғли Қорабоғдаги қон тўкишларни тўхтатишга имкон берадиган воситаларни қидириш мақсадида Кавказортига боражаклигини эълон қилган эди. «Нью-Йорк таймс» рўзномаси бу икки арбобнинг сафари муносабати билан чоп этган мақоласида нима бўлганда ҳам Тоғли Қорабоғдаги чигаллик тинч йўл — музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этилиши бутун инсоният манфаатига жавоб берган бўлур эди, деб ёзди.

МАХФИЙ ҲУЖЖАТЛАР ЎҒИРЛАНДИ

● **ДЕЯРЛИ** тўрт аср муқаддам Жордано Бруно ёқиб юборилган Кампо дей Фьори майдонига туташ жойда қадимий бир бино бор. Унда Италия парламенти сенатининг ҳужжатхонаси жойлашган. Яқинда ғалати бир воқеа бўлиб ўтди. Ҳаммаёғи зирҳ билан қопланган мазкур бинодан қатор сенат ҳужжатлари ўғирлаб кетилди. Бу ҳужжатлар саксонинчи йилларда Ироққа қурол-яроғлар етказиб бериш тафсилотларини текширган махсус сенат комиссиясига даҳлдор эди. «Стампа» рўзномаси шарҳчисининг ёзишига қараганда, бу махфий ҳужжатларни ўғирлашда хорижий мамлакатларнинг разведка маҳкамалари манфаатдор бўлган бўлиши мумкин. Гап шундаки, шу йил 5 апрелида ўтказиладиган сиёсий сайловларгача баъзи бир оқим ёҳуд ташкилотлар Ироққа қурол-яроғ етказиб беришда катта фаолият кўрсатганликда гумон қилинаётган Италиянинг энг нуфузли тижорат банки — БНЛ фаолиятидан ўзига фойда чиқариб олиши мумкин. Шу билан бир қаторда унинг фаолияти сайловда қатнашиш ниятида бўлган айрим сиёсий арбоблар муваффақиятига раҳна солиши ҳам мумкин.

● *Луқма*

ЗАМОНАВИЙЛИКМИ, ЁКИ...

БИР куни эшик тақиллаб қолди. Чиқсам эски бир қадрдоним. Кўришдик. Уйга таклиф қилсам шошилиб турганини баҳона қилиб кўнмади.

— Бир дўстлар йиғилишмоқчи эдик. Шунга сени ҳам таклиф қилдим. Боргин, бир ўтиришамиз. — Кейин қўшиб қўйди. — Келин ҳам борсин, тайинлаб қўй. Биз ҳам эр-хотин борамиз.

Унинг гапидан хурсанд бўлдим. Ёзилиб, чақчақлашиб келишга нима етсин.

Айтилган куни бордик. Дастурхон безатилган. Уй эгасининг ниҳоятда меҳмоннавозлиги-ю, пазандалиги шундоққина сезилиб турарди. Кўп ўтмай меҳмонлар ҳам йиғила бошлашди. Гап-гапга қовушиб кетди. Ҳамманинг кайфияти зўр. Овқат келди. Меҳмондорчиликни бошқариб бораётган дўстимиз шишаларни оча бошлади. Шу пайт у бир таклифни киритди: ҳамма ичиши шарт. Ёки бўлмаса жарима солинади.

Ўртада кулгу кўтарилди. Бир-икки қадаҳдан сўнг атрофга назар ташладим. Афсуски, айрим аёллар ҳам эрлари билан баравар соғлиқ учун қадаҳ кўтаришарди. Уларнинг бу қилиқларидан менинг таъбим хиралашди. Ўзлари ичганлари ичган, айрим ичмаётган аёлларни ҳам тортинчоқликда айблаб, ичишга ундашарди.

Кетар чоғимизда баъзи аёллар яхшигина «форма»га кириб олишганди. Мен уларнинг эрларидан бирига бундай қилиш яхши эмаслигини тушунтирмоқчи эдим. У эса қўл силтаганча:

— Ахир, дўстим, аёллар ҳам одам-ку. Улар ҳам бу дунёнинг лаззатларидан баҳраманд бўлишсин-да. Бунчалик бюрократ бўлма, сенга ярашмайди.

Оғзимдаги сўз бўғзимда қолди.

Шу воқеадан тахминан ярим йиллар чамаси вақт ўтгач, бир тўйга бордим. Бу ерда ҳам аёллар «тўкин» дастурхон атрофида давра қуриб ўтиришарди. Мен уларга разм сола бошладим. Улар бир-бирларини зўрлашиб қадаҳ кўтаришга ундашарди. Шу пайт уй эгаси уларга яқинлашдида, хандон отиб кулганча:

— Камчилик йўқми, олинглар, меҳмонлар, олинглар, — дея манзират қилди. Ўтирган аёллар орасира аския айтиб, қийқириб қўярдилар. Атрофдагилар эса уларга ҳайратомуз тикилишарди.

Кимлардир аёлларнинг бу ўтиришини замонавийликдан бир нишона деб ҳам ўйлаши мумкин. Тўғри, бутун оила ёки таниш-билишлар дастурхон атрофида ўтиришса, қиз оши, чарлар каби аёллар йиғилишида баҳс-мунозараю, ўйин-кулги бўлса, бу яхши. Лекин заифалар эркаклар билан қадаҳ уриштиришса, «замонавий» бўлиб қолишлари қайси китобда битилган?

Бунинг устига қадриятларимиз тикланаётган, миллий анъаналаримиз ўз ўрнини топаётган бир пайтда буни қандай тушуниш мумкин. Кенг жамоатчилик, шу жумладан ҳар биримиз бу ҳақда ўйлаб кўрсак ёмон бўлмасди.

Н. РАФИҚОВ.

БУЮРТМАЛАР БАЖАРИЛМОҚДА

ПОЙТАХТДАГИ олий ҳунар-техника билим юрти асосан электрон-ҳисоблаш машиналарини бошқарадиган малакали дастурчи мутахассисларни тайёрлаш учун даъват этилган. Билим юрти негизида махсус илмий-ижодий гуруҳ тузилди. Ўқув жараёнларида, бошқарувни йўлга қўйишда фойдаланиладиган дастурларни ишлаб чиқиш унинг зиммасига юклатилди.

Ижодий жамоа турли ташкилот ва илмий муассасалардан буюртмалар ола бошлади. Ана шундай дастлабки буюртмалардан бири яқинда муваффақиятли бажарилди. Бундан Тошкентдаги вакцина ва зардоб илмий-тадқиқот илмгоҳи жамоаси беҳад мамнун бўлди.

А. АЛИЕВ.

Муҳаррир **Н. НАСИМОВ.**

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Ўзбекистон республикаси маданият вазирлиги

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДУСТЛИГИ САРОЙИДА

М. Қориёқубов номидаги Меҳнат Қизил байроқ орденли

УЗБЕК ДАВЛАТ КОНЦЕРТ-ФИЛАРМОНИЯ БИРЛАШМАСИ

22 март соат 15.00 да ва 23 март соат 10.00 да

«АССАЛОМ НАВРЎЗ!»

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Нуриддин ҲАЙДАРОВ

КОНЦЕРТИ

Ўзбекистон Республикаси Давлат «Шодлик» ашула ва рақс гуруҳининг хонанда ва рақкосалари: Инобат ЖОНИЕВА, Гулмира ШИРИНОВА, Шоҳиста ПАРПИЕВА, Раъно ЗОКИРОВА, Ирода СОЙИПОВА иштирок этадилар.

Концерт дастурини Уткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан сотилади.

Жамоа бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилинади.

ТЕЛЕФОНЛАР: 45-92-13, 33-67-73.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш олий билимгоҳи раҳбарияти ва касаба қўмитаси жамоалари билимгоҳнинг проректори С. И. Ибодуллаевга онаси

Ҳадича ЗИЁ қизининг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: шўролар ҳаёти — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749, 337010; ижтимоий масалалар — 325645; маданият — 325767; адабиёт ва санъат; миллий қадриятлар — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 325556, 339915; хатлар ва оммавий ишлар — 325354, 334048; тижорат бўлими — 325733; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 325354, 334048; эълонлар — 325666.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: Г-18. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.00 30579 нусха босилди.